

Vervolgonderzoek Meetbaarheid gemeten

Beoordeling jaarplan 2008

oktober 2007

Rekenkamer Amsterdam

Vervolgonderzoek Meetbaarheid gemeten

Beoordeling jaarplan 2008

Oktober 2007

Voorwoord

Aan de leden van de gemeenteraad van Amsterdam.

Voor u ligt het 'Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2008'. Dit onderzoek is een vervolg op het in november 2006 gepubliceerde onderzoek '*Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007*'. Met dat onderzoek gaven wij uitvoering aan uw verzoek om bij de behandeling van het ontwerpjaarplan 2007 in uw raad te beschikken over ons oordeel over de meetbaarheid van het jaarplan 2007.

U verzocht ons hiertoe naar aanleiding van uw besluit over de zogeheten 'Motie Bruines' eind 2005.

Met dit rapport willen wij u informeren over de meetbaarheid van het jaarplan 2008. Tevens willen wij u hiermee op de hoogte stellen van de verbeteringen die het college – mede naar aanleiding van de aanbevelingen in ons rapport over het jaarplan 2007 – heeft bereikt. Wij verwachten dat wij u met dit rapport ondersteunen bij de behandeling van het jaarplan 2008 in uw raadsvergadering(en).

Dit vervolgonderzoek had niet op een goede wijze uitgevoerd kunnen worden zonder de medewerking van diverse personen binnen de gemeente. Wij bedanken allen die een bijdrage hebben geleverd aan dit onderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd door E.G. Visser RA (projectleider), drs. J.P. de Groot, drs. M.B. Meindersma en dr. E.V. Oppenhuis.

Dr. V.L. Eiff
Directeur Rekenkamer Amsterdam

R a

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusies	7
1 Inleiding	11
2 Rapport ‘Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007’	13
3 Jaarplan 2008 en jaarplan 2007 vergeleken	17
4 Stand van zaken per aanbeveling: verbeteringen jaarplan 2008	19
4.1 Meetbaarheid jaarplan 2008	19
4.2 Kwaliteit van de nulmetingen	32
4.3 Proces totstandkoming jaarplan	37
5 Conclusies en aanbevelingen	39
5.1 Conclusies	39
5.2 Aanbevelingen	41
Bijlage	
1 Toelichting onderzoek	43
2 Beoordelingen per doelstelling en thema	45
3 Nieuwe doelstellingen en indicatoren in jaarplan 2008 (tov jaarplan 2007)	63

R a

Samenvatting en conclusies

Op 1 november 2006 heeft de Rekenkamer Amsterdam het rapport ‘*Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007*’ aangeboden aan de gemeenteraad. De rekenkamer heeft een jaar na dato onderzocht op welke wijze het college van burgemeester en wethouders bij het opstellen van het jaarplan 2008 uitvoering heeft gegeven aan de aanbevelingen in het rapport van 2006. In deze rapportage presenteren wij onze bevindingen en conclusies.

In het rapport over het jaarplan 2007 constateerde de rekenkamer dat het college in dat jaarplan uitvoering gaf aan de belofte om het programmakkoord 2006-2010 uit te werken in een uitvoeringsplan met concrete afrekenbare doelstellingen.

De rekenkamer constateerde echter dat:

- het ontwerpjaarplan nog onvoldoende meetbaar was geformuleerd;
- de nulmeting in het jaarplan nog onvoldoende basis boden voor het toetsen van de realisatie van de doelstellingen;
- de systematiek om binnen de gemeente tot een meetbaar jaarplan te komen nog onvoldoende uitgewerkt en geïmplementeerd is.

Hoofdpijnen

Op basis van deze conclusies kwam de rekenkamer tot 7 aanbevelingen aan het college van burgemeester en wethouders voor verbetering van de meetbaarheid van het jaarplan. Tabel 1 laat zien in hoeverre het college de aanbevelingen heeft uitgevoerd in het jaarplan 2008.

Tabel 1: Uitvoering van de aanbevelingen in jaarplan 2008

Aanbeveling	Uitgevoerd
Meetbaarheid jaarplan	
1. Maak aan de gemeenteraad duidelijk wat gebeurt met de 46 onderdelen uit het programmakkoord die niet zijn opgenomen in de doelstellingen in het jaarplan.	Grotendeels
2. Geef in het jaarplan 2008 gevolg aan de specifieke aanbevelingen die de rekenkamer doet bij individuele doelstellingen in het jaarplan 2007.	Beperkt
Kwaliteit nulmeting	
3. Zorg dat nulmetingen gebaseerd zijn op betrouwbare gegevens. Zijn deze niet beschikbaar, hanteer dan het adagium: liever geen cijfers dan slechte cijfers.	Nauwelijks

4. Ontwikkel betrouwbare kwantitatieve nulmetingen voor indicatoren die deze thans nog niet hebben. Dit geldt zeker voor de indicatoren bij de set van zes thema's die het college voorstelt om het programmakkoord afrekenbaar te maken, te weten de thema's: Kinderen Eerst, Armoede, Topstad, Luchtkwaliteit, Veiligheid en Wij Amsterdammers.	Beperkt
Proces	
5. Laat in de instructie bij het jaarplansjabloon duidelijk zien hoe vermenging van prestaties en effecten kan worden voorkomen. Daarbij is met name van belang dat doelstelling en indicator beide als effect óf als prestatie worden geformuleerd.	Beperkt
6. Besteed in de ambtelijke organisatie meer aandacht aan de nieuwe jaarplansystematiek en aan de wijze waarop doelstellingen, indicatoren en nulmetingen moeten worden uitgewerkt.	Nauwelijks
7. Zorg dat de raad bij de Voorjaarsnota 2007 een definitieboekje ontvangt, waarbij de onderlinge samenhang tussen effect, doel, indicator, nulmeting en streefwaarden overzichtelijk wordt gepresenteerd.	Grotendeels

Het college van burgemeester en wethouder is aan de slag gegaan met de aanbevelingen die de rekenkamer deed in haar rapport *Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007*. De rekenkamer constateert dat dit in wissende mate is gebeurd. Van de 7 aanbevelingen van de rekenkamer uit haar rapport over het jaarplan 2007 zijn er 2 grotendeels opgevolgd, 3 zijn er beperkt opgevolgd en 2 zijn er nauwelijks opgevolgd.

Conclusies over de uitvoering per aanbeveling onderscheiden naar de drie soorten aanbevelingen luiden als volgt.

Meetbaarheid jaarplan 2008

1. Doelen programmakkoord

De rekenkamer constateert dat in het jaarplan 2008 nagenoeg alle ontbrekende onderdelen op een of andere manier in het jaarplan 2008 zijn genoemd. Echter niet in de vorm van doelstellingen en indicatoren.

2. Verbeteren meetbaarheid

De rekenkamer heeft bij de zeven thema's die de uitwerking vormen van het programmakkoord (hoofdstuk 2 jaarplan 2008) geconstateerd dat de meetbaarheid slechts beperkt is toegenomen in het jaarplan 2008 ten opzicht van het jaarplan 2007. De ontwikkeling van de meetbaarheid verschilt per thema. Bijvoorbeeld de doelstellingen van het thema *Armoedebestrijding* zijn wel aanzienlijk beter geformuleerd (van 2,8 naar 3,3 op een schaal van maximaal 4 te behalen punten). De meetbare formulering van de doelstellingen bij het thema *Overlast* (in 2007 nog aangeduid met *Veiligheid*) is echter opmerkelijk verminderd (van 3,7 naar 3,0 op een schaal van maximaal 4 te behalen punten). De belangrijkste reden hiervoor is dat twee van de drie nieuwe doelstellingen, te weten *Verbeteren sociale veiligheid in het OV* en

Fietsdiefstalpreventie niet scherp zijn geformuleerd. Dit maakt het moeilijk om achteraf over de voortgang van de uitvoering van deze beleidsdoelstellingen verantwoording te leggen.

De rekenkamer constateert dat in het jaarplan 2008 ten opzichte van het jaarplan 2007 het aantal doelstellingen van 34 naar 46 is uitgebreid. Het college geeft in het jaarplan 2008 aan dat ze zich over de 12 nieuwe doelstellingen ook specifiek wil verantwoorden. De rekenkamer heeft echter geconstateerd dat de nieuw toegevoegde doelstellingen gemiddeld minder meetbaar zijn geformuleerd dan de doelstellingen die al in het jaarplan 2007 waren opgenomen.

Kwaliteit van de nulmetingen in het jaarplan 2008

De rekenkamer constateert dat het college de aanbeveling om te zorgen voor betrouwbare nulmetingen nog niet structureel heeft opgepakt. De gemeente geeft zelf aan dat met betrekking tot betrouwbaarheid en verifieerbaarheid van gegevens nog de nodige stappen moeten worden gezet.

Daarnaast constateert de rekenkamer dat van de 10 nulmetingen die bij de beoordeling van het jaarplan 2007 als onbetrouwbaar zijn aangemerkt er in het jaarplan 2008 slechts 2 zijn verbeterd.

De rekenkamer heeft wel geconstateerd dat binnen de zeven thema's van het programakkoord het aantal kwantitatieve nulmetingen in het jaarplan 2008 licht is toegenomen. Inmiddels is in het jaarplan 2008 69% van de set van belangrijkste indicatoren voorzien van een kwantitatieve nulmeting. In het jaarplan 2007 was dit nog 63%. Ook hier constateert de rekenkamer dat de verbetering vooral is opgetreden bij de indicatoren die ook al in het jaarplan 2007 waren opgenomen: hiervan is 82% voorzien van een kwantitatieve nulmeting. Bij de nieuwe indicatoren in het jaarplan 2008 is 45% voorzien van een kwantitatieve nulmeting.

Proces bij totstandkoming jaarplan 2008

De rekenkamer concludeert dat het college aan de aanbevelingen om de instructies voor het jaarplansjabloon te verbeteren en om in de ambtelijke organisatie meer aandacht te besteden aan de nieuwe jaarplansystematiek slechts beperkt gevolg heeft gegeven. De instructies voor de diensten voor het opstellen van het jaarplan 2008 zijn niet aangepast. Wel is de diensten gemeld dat ze bij het opstellen van het jaarplan 2008 ook rekening moeten houden met de aanbevelingen van de rekenkamer. Daarnaast is via intranet de 'Handleiding voor het opstellen van meetbare doelstellingen' te vinden van het Centrum voor Onderzoek en Statistiek (COS) van de gemeente Rotterdam van juni 2006. Deze handleiding hanteert op onderdelen andere begrippen dan die in Amsterdam (bijvoorbeeld outcome en output-indicatoren in plaats van effect- en prestatieindicatoren) en is om die reden als instructie voor de diensten minder geschikt. De rekenkamer constateert dat het college het ontwikkelen van een definitieboekje heeft opgepakt.

In het definitieboekje ontbreken echter nog essentiële gegevens zoals:

- nulmetingen;
- streefwaarden;
- beschikbaarheid realisatiegegevens.

De rekenkamer concludeert daarom dat het definitieboekje in zijn huidige vorm nog aanzienlijk kan worden verbeterd.

Tot slot

Op basis van deze conclusies uit het vervolgonderzoek komt de rekenkamer tot 8 aanbevelingen aan het college.

Meetbaarheid jaarplan

1. Verbeter de meetbaarheid van de doelstellingen en indicatoren in het jaarplan nog verder.

Kwaliteit nulmetingen

2. Zorg er voor dat de nulmetingen van de indicatoren betrouwbaar zijn en geef aan welk meetmoment er is gekozen bij de nulmeting.
3. Voorzie de doelstellingen van kwantitatieve nulmetingen. Indien dit (nog) niet mogelijk is, licht dit dan toe in het definitieboekje

Proces

4. Verbeter de instructies voor de diensten om de doelstellingen beter meetbaar te maken en voer een controle uit op de kwaliteit van de aangeleverde gegevens over de doelstelling en de nulmetingen.
5. Laat de diensten halfjaarlijks rapporteren over de realisatie van de doelstellingen op basis van de gehanteerde indicatoren

Bestuurlijk informatievoorziening

6. Vul het definitieboekje aan met gegevens zoals definities (daar waar dit nog niet gebeurd is), nulmetingen, streefwaarden en beschikbaarheid van realisatiegegevens voor het bestuur. Vermeld hierbij zo mogelijk de brongegevens waarop de gegevens zijn gebaseerd.
7. Zorg er voor dat de doelstellingen inclusief indicatoren, nulmetingen en streefwaarden uniform gepresenteerd worden in het definitieboekje, in de set van belangrijkste indicatoren en in de resultaatgebieden.
8. Informeer de gemeenteraad halfjaarlijks over de realisatie van de doelstellingen aan de hand van de set van belangrijkste indicatoren. Voor de toekomst is te overwegen om een dergelijke rapportage ook op te stellen voor alle resultaatgebieden in het jaarplan.

1 Inleiding

Op 1 november 2006 bracht de Rekenkamer Amsterdam (verder rekenkamer) het rapport *Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007* uit. Het rapport bevat aanbevelingen gericht op de verbetering van de meetbaarheid van de jaarplannen van de gemeente.

De rekenkamer onderzoekt in de regel één jaar na publicatie via vervolgonderzoek de wijze waarop de aanbevelingen zijn opgepakt binnen de gemeente. Het onderzoek biedt de rekenkamer ook de gelegenheid om te bezien of haar toegevoegde waarde voor de gemeenteraad vergroot kan worden.

Een meetbaar jaarplan vergroot het inzicht, de transparantie en de stuurbaarheid van het functioneren van de gemeente. Raadsleden kunnen op basis van effect- en resultaatindicatoren het college aanspreken op de ambities (vooraf) en de realisatie van het gevoerde beleid (achteraf). Een meetbaar jaarplan biedt de gemeenteraad de mogelijkheid om haar kaderstellende en controlerende taak efficiënt en effectief uit te voeren.

Aanpak onderzoek

Doel:

In dit vervolgonderzoek gaat de rekenkamer na of de aanbevelingen uit het onderzoek 'Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007' zijn opgevolgd.

Op 7 september 2007 zond de rekenkamer een brief aan de bestuursdienst als start van dit vervolgonderzoek. In de brief verzocht de rekenkamer aan de bestuursdienst om voor de 7 aanbevelingen uit het onderzoek *Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007* aan te geven of en in hoeverre het college deze aanbevelingen had opgevolgd. Op 5 oktober 2007 beantwoordde de bestuursdienst deze brief.

De reactie van de bestuursdienst en het jaarplan 2008 vormden de basis voor het vervolgonderzoek van de rekenkamer. De rekenkamer beoordeelde de reactie van de bestuursdienst mede aan de hand van de in het jaarplan 2008 doorgevoerde verbeteringen. De rekenkamer onderzocht of in het jaarplan 2008 de meetbaarheid verbeterd is ten opzichte van het jaarplan 2007. Dat deed de rekenkamer in het vervolgonderzoek voor de thema's in de set van belangrijke indicatoren die het college aanwees in het jaarplan 2008 (Kinderen Eerst, Armoedebestrijding, Amsterdam Topstad, Gezonde Lucht, Overlast, Sociale cohesie, Basisvoorwaarden).

De rekenkamer heeft bij dit vervolgonderzoek afgezien van het voeren van ambtelijk en bestuurlijk wederhoor. De eerste reden daarvoor is dat het om onderzoek van openbare bronnen gaat.

Bij dit vervolgonderzoek beoordeelde de rekenkamer de zeven thema's uit het jaarplan 2008: *Kinderen Eerst, Armoedebestrijding, Amsterdam Topstap, Gezonde Lucht, Overlast, Sociale Cohesie, en Basisvoorwaarden*. De rekenkamer beoordeelde of de doelstellingen binnen deze thema's ten opzichte van het jaarplan 2007 vanuit het oogpunt van meetbaarheid beter zijn geformuleerd en of de indicatoren zijn voorzien van betrouwbare nulmeting. Tabel 2 bevat voor de doelstellingen en de nulmetingen de aspecten die de rekenkamer beoordeelde evenals de normen waaraan deze aspecten getoetst zijn.

Tabel 2: beoordeelde aspecten en het normenkader per onderdeel

Onderdeel	Beoordeelde aspecten	Normen
Doelstelling	1. Volledigheid indicatoren	De indicatoren geven gezamenlijk een goed beeld van de te bereiken doelstelling.
	2. Specifiek	De doelstelling is concreet geformuleerd. Het is duidelijk welke effecten of prestaties worden beoogd en op welke doelgroep het beleid zich richt.
	3. Meetbaar	Bij de indicatoren is een nulmeting met streefwaarden opgenomen.
Nulmeting	1. Aanwezigheid	Bij de indicatoren is een relevante nulmeting opgenomen.
	2. Betrouwbaarheid ⁱ	De nulmeting is terug te voeren op een juiste en volledige primaire registratie of op betrouwbare en valide enquêteresultaten.

De in de bovenstaande tabel beschreven aspecten en normen gebruikten wij overigens ook voor ons onderzoek naar het jaarplan 2007. In bijlage 1 is het normenkader en de wijze van beoordeling nader toegelicht.

Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk bevat een korte beschrijving van het rapport 'Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007'. In hoofdstuk 3 staat een globale beschrijving van de verschillen tussen het jaarplan 2007 en het jaarplan 2008. In hoofdstuk 4 komt de stand van zaken rond de uitvoering van de 7 aanbevelingen aan de orde. Hoofdstuk 5 bevat conclusies en aanbevelingen.

2 Rapport ‘Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007’

Vorig jaar heeft de rekenkamer op verzoek van de gemeenteraad de meetbaarheid van het jaarplan 2007 onderzocht inclusief de kwaliteit van de nulmetingen bij de in het jaarplan gepresenteerde effect- en prestatie-indicatoren.

In ons rapport van 1 november 2006 waren de volgende onderzoeksvragen opgenomen.

1. Zijn de doelstellingen in het jaarplan 2007 meetbaar geformuleerd, mede afgezet tegen de beleidsdoelen in het programakkoord 2006-2010?
2. Zijn de nulmetingen in het jaarplan 2007 betrouwbaar en bieden zij een goede basis om de realisatie van de doelstellingen te toetsen?
3. Welke aanbevelingen voor verbetering doet de rekenkamer?

Samenvatting rapport

De rekenkamer kwam op basis van haar onderzoek tot de volgende conclusies.

Conclusie meetbaarheid

In het programakkoord 2006-2010 heeft het college zich vastgelegd het akkoord uit te werken in een uitvoeringsplan met concrete afrekenbare doelstellingen. De rekenkamer constateerde dat aan deze belofte uitvoering is gegeven door het jaarplan 2007 ten opzichte van voorgaande jaren meer meetbaar en afrekenbaar te maken. Dit nam niet weg dat de rekenkamer het volgende concludeerde.

Het ontwerpjaarplan 2007 was nog onvoldoende meetbaar geformuleerd. Van de 157 doelstellingen in het jaarplan 2007 voldeden slechts 47 (30%) aan de drie belangrijkste aspecten van meetbaarheid (‘afrekenbaarheid’). Daarnaast waren niet alle onderdelen uit het programakkoord vertaald naar het jaarplan 2007. Maar liefst 46 onderdelen uit het programakkoord ontbraken als doelstelling in het jaarplan.

Het gebrek aan meetbaarheid en afrekenbaarheid van het jaarplan belemmerde de raad in de kaderstellende en controlerende rol. Deze rol werd nog verder beperkt door de onvolledigheid van het jaarplan: 46 onderdelen uit het programakkoord kwamen niet terug in de vorm van doelstellingen in het jaarplan.

Conclusie kwaliteit van de nulmetingen

Bij verschillende resultaatgebieden werd aangegeven dat meetsystemen ontwikkeld zouden worden om de nagestreefde effecten en prestaties te meten en om nulmetingen te kunnen uitvoeren. Dit beschouwde de rekenkamer als een positieve ontwikkeling. De rekenkamer kwam over de kwaliteit van de gehanteerde nulmetingen evenwel tot het volgende oordeel.

De nulmetingen in het jaarplan 2007 bieden nog een onvoldoende basis voor het toetsen van de realisatie van de doelstellingen. Van de 108 vermelde nulmetingen zijn

er 49 (45%) niet verifieerbaar. Bij 33 onderzochte nulmetingen oordeelde de rekenkamer dat daarvan 10 (30%) niet betrouwbaar of niet juist zijn.

Conclusies totstandkoming jaarplan

Hoewel het college nadere richtlijnen uitvaardigde om het jaarplan 2007 beter meetbaar en afrekenbaar te maken oordeelde de rekenkamer als volgt over de totstandkoming van het jaarplan.

De systematiek om binnen de gemeente tot een meetbaar jaarplan te komen is nog onvoldoende uitgewerkt en geïmplementeerd.

Dat oordeel baseerde de rekenkamer op drie bevindingen. In de eerste plaats ontbrak het de gemeente Amsterdam aan een definitieboekje bij het jaarplan. Daarnaast stond de systematiek van de gemeente gemengd gebruik toe van effect- en prestatie-doelstellingen. Tot slot was de instructie voor het opstellen van het jaarplan 2007 onvoldoende uitgewerkt.

Het college heeft bij het opstellen van het ontwerpjaarplan beperkt gebruik gemaakt van de aanbevelingen van de rekenkamer bij het conceptjaarplan.

Bij de start van het onderzoek naar het jaarplan 2007 vroeg het college de rekenkamer om niet alleen achteraf een oordeel over het jaarplan te geven maar ook het conceptjaarplan als tussentijds product te beoordelen. Doel van het college was de opmerkingen en aanbevelingen van de rekenkamer te gebruiken om het conceptjaarplan te verbeteren. Een vergelijking tussen het concept- en het ontwerpjaarplan liet zien dat de meeste aspecten van meetbaarheid licht verbeterden. Echter, de grote hoeveelheid specifieke opmerkingen bij individuele doelstellingen in het jaarplan 2007 hebben maar in beperkte mate tot aanpassingen geleid.

Aanbevelingen aan het college

De rekenkamer deed de volgende aanbevelingen aan het college van burgemeester en wethouders.

Meetbaarheid jaarplan

1. Maak aan de gemeenteraad duidelijk wat gebeurt met de 46 onderdelen uit het programmakkoord die niet zijn opgenomen in de doelstellingen in het jaarplan.
2. Geef in het jaarplan 2008 gevolg aan de specifieke aanbevelingen die de rekenkamer doet bij individuele doelstellingen in het jaarplan 2007.

Kwaliteit nulmetingen

3. Zorg dat nulmetingen gebaseerd zijn op betrouwbare gegevens. Zijn deze niet beschikbaar, hanteer dan het adagium: liever geen cijfers dan slechte cijfers.
4. Ontwikkel betrouwbare kwantitatieve nulmetingen voor indicatoren die deze thans nog niet hebben. Dit geldt zeker voor de indicatoren bij de set van zes thema's die het college voorstelt om het programmakkoord afrekenbaar te maken, te weten de

thema's: Kinderen Eerst, Armoede, Topstad, Luchtkwaliteit, Veiligheid en Wij Amsterdammers.

Proces

5. Laat in de instructie bij het jaarplansjabloon duidelijk zien hoe vermenging van prestaties en effecten kan worden voorkomen. Daarbij is met name van belang dat doelstelling en indicator beide als effect óf als prestatie worden geformuleerd.
6. Besteed in de ambtelijke organisatie meer aandacht aan de nieuwe jaarplansystematiek en aan de wijze waarop doelstellingen, indicatoren en nulmetingen moeten worden uitgewerkt.
7. Zorg dat de raad bij de Voorjaarsnota 2007 een definitieboekje ontvangt, waarbij de onderlinge samenhang tussen effect, doel, indicator, nulmeting en streefwaarden overzichtelijk wordt gepresenteerd.

R a

3 Jaarplan 2008 en jaarplan 2007 vergeleken

Evenals in het jaarplan 2007 zijn de resultaatgebieden in het jaarplan 2008 voorzien van hoofddoelstellingen en indicatoren. De betreffende hoofddoelstellingen en indicatoren zijn voor een groot deel een vertaling van het programmakkoord 2006-2010. Overeenkomstig het BBVⁱⁱ heeft de gemeente het jaarplan per programma (in Amsterdam: resultaatgebied) de volgende drie W-vragen beantwoord:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen?
3. Wat mag het kosten?

Bij het opstellen van het jaarplan 2007 heeft het college vanuit de resultaatgebieden 46 indicatoren geselecteerd waarover zij zich specifiek wil verantwoorden.

De 46 indicatoren zijn ingedeeld naar zes thema's, te weten *Kinderen Eerst*, *Armoedebestrijding*, *Topstad*, *Luchtkwaliteit*, *Veiligheid* en *Wij Amsterdammers*.

Het college gaf in het jaarplan 2007 aan dat maatschappelijke en politieke ontwikkelingen kunnen leiden tot aanpassingen in of van de thema's.

De rekenkamer constateert dat het college in het jaarplan 2008 een aantal thema's uit het jaarplan 2007 van een nieuw 'etiket' heeft voorzien en dat het aantal doelstellingen en indicatoren (per saldo) is uitgebreid. Op bladzijde 10 tot en met 16 van het jaarplan 2008 is de nieuwe set van belangrijke indicatoren opgenomen.ⁱⁱⁱ Onderstaand overzicht (Tabel 3) bevat voor de set van belangrijke indicatoren per thema een overzicht van het aantal doelstellingen en indicatoren.

Tabel 3: doelen en indicatoren in 'set met belangrijkste indicatoren' in jaarplan 2007 en jaarplan 2008

	Jaarplan 2008: door college benoemde thema's	Aantal doelstellingen		Aantal indicatoren	
		Jaarplan 2007	Jaarplan 2008	Jaarplan 2007	Jaarplan 2008
1	Kinderen Eerst	9	9	12	14
2	Armoedebestrijding	7	7	9	9*)
3	Amsterdam Topstad	6	8	9	11
4	Gezonde Lucht (in Jaarplan 2007: 'Luchtkwaliteit')	2	3	2	3
5	Overlast (in jaarplan 2007: 'Veiligheid')	4	7	6	13
6	Sociale cohesie (in jaarplan 2007: 'Wij Amsterdammers')	6	6	7	9
7	Basisvoorwaarden (kwam in jaarplan 2007 nog niet voor)	-	6	-	8
Totaal aantal		34	46	45	67

De rekenkamer constateert dat zowel het aantal doelstellingen (van 34 naar 46) als het aantal indicatoren (van 45 naar 67) is uitgebreid. Tevens is een zevende thema toegevoegd: *Basisvoorwaarden*.

Bij dit zevende thema zijn de volgende doelstellingen opgenomen:

- Terugdringen CO2 uitstoot;
- Woningbouwproductie;
- Voldoende ruimte voor de toekomstige stedelijke ontwikkeling van Amsterdam in het vereveningsfonds;
- Verbeteren klanttevredenheid vergeleken met andere steden;
- Verlagen leegstand kantoren;
- Behoud van een fijnmazig netwerk van bus, tram en metro.

Bijlage 3 bevat een compleet overzicht met de nieuwe doelstellingen en indicatoren in het jaarplan 2008.

Met de uitbreiding van doelstellingen en de daaraan gekoppelde indicatoren maakt het college het beleid in principe meer meetbaar, transparanter en afrekenbaar. De rekenkamer oordeelt hierover positief. Daar staat tegenover dat de administratieve last om deze doelstellingen te meten toeneemt. Meer doelstellingen opnemen leidt niet per definitie tot een beter product. Dat is alleen het geval als de doelen specifiek, meetbaar en afrekenbaar zijn. Hoofdstuk 4 gaat hier verder op in.

Verder heeft de rekenkamer geconstateerd dat het college bij het jaarplan 2008 voor het eerst ook een definitieboekje heeft gevoegd. De gemeenteraad heeft reeds bij de behandeling van de begroting 2006 (motie Bruines) om een dergelijk boekje gevraagd.

4 Stand van zaken per aanbeveling: verbeteringen jaarplan 2008

In het rapport ‘Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007’ heeft de rekenkamer 7 aanbeveling gedaan. Van deze 7 aanbevelingen zijn er 2 gericht op het beter meetbaar maken van het jaarplan, 2 hebben er betrekking op de kwaliteit van de nulmetingen en 3 zijn gericht op de verbetering van het proces van totstandkoming van het jaarplan. Per aanbeveling geven wij aan hoe het college hieraan navolging heeft gegeven in het jaarplan 2008.

4.1 Meetbaarheid jaarplan 2008

Aanbeveling 1

Maak aan de gemeenteraad duidelijk wat er gebeurt met de 46 onderdelen uit het programmakkoord 2006 – 2010 die niet zijn opgenomen in de doelstellingen in het jaarplan.

Jaarplan 2008

De rekenkamer constateerde in haar rapport over het jaarplan 2007 dat 46 onderdelen uit het programmakkoord 2006-2010 niet waren doorvertaald in doelstellingen in het jaarplan 2007. In het kader van dit vervolgonderzoek heeft de bestuursdienst op 5 oktober 2007 aangegeven wat er met de aanbeveling is gedaan. De raad is niet via een afzonderlijke rapportage geïnformeerd over de 46 ontbrekende onderdelen uit het programmakkoord. De bestuursdienst heeft ons een nadere analyse toegezonden over deze ontbrekende onderdelen. Op basis van deze reactie en een nader analyse van het jaarplan 2007 komt de rekenkamer tot het volgende overzicht.

Tabel 4: 46 onderdelen programmakkoord 2006-2010 vs jaarplan 2007

Onderdelen programmakkoord	Aantal
• Onderdelen die helemaal niet voorkomen in jaarplan 2007	16
• Onderdelen die niet als doelstelling voorkomen in jaarplan, maar wel in toelichtende tekst in het jaarplan 2007 zijn genoemd	28
• Onderdelen die als doelstelling in het jaarplan 2007 staan	2
Totaal	46

De tabel laat zien dat in het jaarplan 2007 16 onderdelen uit het programmakkoord 2006-2010 volledig ontbraken. Bij 28 onderdelen is er geen directe doorvertaling naar doelstellingen, maar wordt er in de toelichting in de resultaatgebieden wel aandacht aan deze onderdelen besteed. Van de 46 onderdelen uit het programmakkoord zijn er 2 bij nader inzien wel van een doelstelling voorzien in het jaarplan 2007.

Aanvulling jaarplan 2008 met in het jaarplan 2007 ontbrekende programmakkoordonderdelen

De rekenkamer onderzocht of de 16 in het jaarplan 2007 geheel ontbrekende onderdelen uit het programmakkoord 2006-2010 wel in het jaarplan 2008 zijn opgenomen. Tabel 5 bevat een overzicht van de 16 ontbrekende onderdelen. Per onderdeel staat aangegeven of het jaarplan 2008 deze bevat.^{iv}

Tabel 5: in jaarplan 2008 opgenomen onderdelen programmakkoord die in jaarplan 2007 ontbraken

Onderdeel programmakkoord	Jaarplan 2008
Veiligheid	
1. forse uitbreiding aantal buurtregisseurs	Nee
Werk en Inkomen	
2. voldoende laaggeschoold werk	Ja
3. nieuwe instrumenten waarborgen rechten WWB-cliënten, zoals klachtenlijn	Ja
4. structureel maken armoedemiddelen	Nee
Zorg en Maatschappelijke Ondersteuning	
5. minimale kosten uitvoering WMO	Nee
6. met dakloze jongeren zoeken naar oplossingen voor deels bureaucratische problemen	Ja
Educatie, Jeugd, Diversiteit en Grote Stedenbeleid	
7. samen met stadsdelen wijziging overwegen inrichting leerplichthandhaving en Regionale meld- en coördinatiefuncties	Ja
8. fors investeren in sociale programma's Sociaal Structuur Plan	Ja
Verkeer en Milieu	
9. sluiten kleine ring (tussen Isolatorweg en Centraal Station)	Ja
Bouwen, Wonen en Ruimtelijke Ontwikkeling	
10. afspraken met corporaties over verlenging Convenant Verkoop tot 2010	Ja
11. ijzeren voorraad betaalbare koopwoningen voor middeninkomens door Maatschappelijk Gebonden Eigendom constructies	Ja
Kunst en Cultuur	
12. onderzoek langere openingstijden musea	Ja
Economie	
13. extra investeren in, participatie aan en organisatie van het onderwijs, zoals starten nieuwe opleidingen	Ja
14. vergunningen en huisvesting buitenlandse studenten en werknemers via één loket	Ja
15. tegen privatisering Schiphol en geen verkoop aandelen	Ja
16. oproep maatschappelijke betrokkenheid en duurzaam ondernemen bedrijfsleven	Ja
Totaal wel in jaarplan 2008	13

Geconstateerd kan worden dat het jaarplan 2008 vollediger is dan het jaarplan 2007. Uit de tabel blijkt dat het jaarplan 2008 ingaat op 13 van de 16 onderdelen uit het

programakkoord die in 2007 nog helemaal ontbraken. In het jaarplan 2008 ontbreken nog de volgende onderdelen uit het programakkoord:

- forse uitbreiding aantal buurtregisseurs;
- structureel maken armoedemiddelen;
- minimale kosten uitvoering WMO.

Conclusie

Het jaarplan 2008 besteedt aandacht aan 13 van de 16 onderdelen uit het programakkoord die in het jaarplan 2007 nog geheel ontbraken.

De rekenkamer komt tot het oordeel dat deze aanbeveling grotendeels is uitgevoerd.

Aanbeveling 2

Geef in het jaarplan 2008 gevolg aan de specifieke aanbevelingen die de rekenkamer doet bij individuele doelstellingen in het jaarplan 2007.

Jaarplan 2008 ten opzichte van 2007

Bij de beoordeling van de mate waarin het college uitvoering heeft gegeven aan deze aanbeveling beperken we ons in het vervolgonderzoek tot de thema's (met bijbehorende indicatoren) die volgens het college de kern vormen van het programakkoord. Het gaat om de volgende thema's in het jaarplan 2008 (tussen haakjes staat de naamgeving van deze thema's in het jaarplan 2007):

- I. Kinderen Eerst
- II. Armoedebestrijding (Armoede)
- III. Amsterdam Topstad (Topstad)
- IV. Gezonde Lucht (Luchtkwaliteit)
- V. Overlast (Veiligheid)
- VI. Sociale Cohesie (Wij Amsterdammers).

In het jaarplan 2008 is daar een nieuw thema aan toegevoegd 'Basisvoorwaarden' en komt het totale aantal thema's op zeven.

De methode die door de rekenkamer gebruikt is, ziet er als volgt uit. Per thema is voor het jaarplan 2008 eerst beoordeeld of de formulering van doelstellingen op drie aspecten is verbeterd ten opzichte van het jaarplan 2007. Het gaat hier om de aspecten (1) de volledigheid van de indicatoren en of de doelstellingen (2) specifiek en (3) meetbaar zijn geformuleerd. Deze 3 aspecten gezamenlijk bepalen de meetbaarheid van de doelstellingen. Deze meetbaarheid mondt uit in een gemiddelde eindscore voor het thema voor het jaarplan 2008. Voor het vergelijken zijn de scores, inclusief de gemiddelde eindscore, van het jaarplan 2007 ook opgenomen. De beoordeling per doelstelling is opgenomen in bijlage 2.

Bij de tweede stap is door de rekenkamer per thema de kwaliteit van formulering van de doelstellingen bepaald. Daarbij is een vergelijking gemaakt tussen het jaarplan 2007 en 2008. Opvallende verschillen, in positieve en negatieve zin, bij doelstellingen zijn vermeld.

Als laatste stap bij de vergelijking is onderzocht of er in het jaarplan 2008 ten opzichte van het jaarplan 2007 nog nieuwe doelstellingen zijn bijgekomen en hoe deze vanuit het aspect meetbaarheid beoordeeld kunnen worden. deze doelstellingen zijn op dezelfde manier beoordeeld als de doelstellingen die reeds in het jaarplan 2007 waren opgenomen.

I Thema Kinderen Eerst

Scores meetbaarheid van thema Kinderen Eerst jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

Tabel 6: scores op de 3 aspecten van meetbaarheid

	Jaarplan 2007	Jaarplan 2008
Aantal doelstellingen	9	9
Volledigheid indicatoren	3,1	3,1
Specifiek	2,9	3,1
Meetbaar	3,0	3,1
<i>Gemiddeld</i>	<i>3,0</i>	<i>3,1</i>

1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed

Conclusie

Gemiddeld genomen zijn de doelstellingen binnen het thema *Kinderen Eerst* beter meetbaar geformuleerd.

Hieronder is opgenomen hoe de kwaliteit van het formuleren van de doelstellingen de kwaliteit van de indicatoren in het jaarplan 2008 is verbeterd ten opzichte van het jaarplan 2007.

Kwaliteit formulering doelstellingen jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

Van de negen doelstellingen met bijbehorende indicatoren bij dit thema zijn er twee in het jaarplan 2008 beter geformuleerd dan in het jaarplan 2007. Twee doelstellingen zijn in het jaarplan 2008 in vergelijking met het jaarplan 2007 minder goed geformuleerd.

De eerste doelstelling die beter in het jaarplan 2008 geformuleerd is, betreft: *Toename van het aantal (vooral jongere) sportende Amsterdammers*. Daarin zijn twee nieuwe indicatoren benoemd, namelijk *het % jongeren 6-17 jaar dat minimaal 1 keer per week sporten* en *het % jongeren dat minimaal 2 keer per week sport*. Deze indicatoren sluiten beter aan bij de doelstelling en zijn goed meetbaar geformuleerd.

De tweede doelstelling die beter is geformuleerd, is de doelstelling *Brede scholen, open tijdens kantooruren, met een reeks van activiteiten op het gebied van sport, recreatie en cultuur*. Bij de beoordeling van het jaarplan 2007 constateerde de rekenkamer dat het concept brede school onvoldoende was gedefinieerd. In het jaarplan 2008 en het

bijbehorende definitieboekje is dit concept helder beschreven. Hierdoor is de doelstelling meer specifiek geformuleerd.

De doelstelling *voldoende stage/leerwerktrajecten* is uit het oogpunt van meetbaarheid minder goed geformuleerd. Bij de doelstelling is een nieuwe indicator opgenomen, namelijk *aantal beschikbare stageplaatsen t.o.v. het tekort*. De rekenkamer is van oordeel dat deze indicator minder goed aansluit bij de doelstelling dan de indicator in het jaarplan 2007 *aantal leerlingen zonder stageplaats/leerwerktraject*. Het is namelijk niet alleen van belang dat er voldoende aanbod is, maar ook dat het aanbod aansluit bij de vraag.

Ook aan de doelstelling *Weerbaar maken van kinderen met problemen op gebied van alcohol, drugs, roken d.m.v voorlichting* heeft de rekenkamer in het jaarplan 2008 een lagere score toegekend in vergelijking met het jaarplan 2007. In het jaarplan 2008 sluiten de indicator en het te bereiken resultaat niet goed op elkaar aan. De indicator is *aantal kinderen dat bereikt wordt* en als resultaat voor 2010 is opgenomen *percentages rokers Amsterdamse bevolking is in 2011 afgenomen tot 25%, kinderen beginnen op latere leeftijd met de consumptie van alcohol, in elk geval niet onder 16 jaar – percentage jongeren in Amsterdam die (overmatig) alcohol gebruiken neemt tot 2011 niet toe en 15% van de jongeren gebruikt nog cannabis*.

Bij de indicator gaat het om het aantal kinderen dat door middel van voorlichting wordt bereikt, bij het te bereiken resultaat gaat het om percentages van de bevolking en jongeren die middelen gebruiken.

Daarnaast wordt net als in het jaarplan 2007 niet duidelijk gemaakt wat nu onder 'weerbaar maken' moet worden verstaan en ook is niet duidelijk hoe de voorlichting er uit zal zien. Tevens wordt niet beargumenteerd waarom 'aandacht zich alleen richt op kinderen met problemen'.

Nieuwe doelstellingen jaarplan 2008

Het aantal doelstellingen in het jaarplan 2008 is bij dit thema gelijk aan die van het jaarplan 2007. Er zijn geen nieuwe doelstellingen.

II Thema Armoedebestrijding

Scores meetbaarheid van thema Armoedebestrijding jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

Tabel 7: scores op de 3 aspecten van meetbaarheid

	Jaarplan 2007	Jaarplan 2008
Aantal doelstellingen	7	7
Volledigheid indicatoren	3,0	3,6
Specifiek	2,7	3,3
Meetbaar	2,6	3,1
Gemiddeld	2,8	3,3

1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed

Conclusie

Gemiddeld genomen zijn de doelstellingen binnen het thema *Armoedebestrijding* beter geformuleerd.

Kwaliteit formulering doelstellingen jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

De verbetering geldt nog niet voor de doelstelling ‘*meer doorstroom in de uitkering*’. Daar is nog steeds geen nulmeting voor beschikbaar, geen extra indicator geformuleerd (zoals was aanbevolen door de rekenkamer) om te meten en is nog steeds geen rekening gehouden met het door de rekenkamer bij het jaarplan 2007 geconstateerde fenomeen van ‘draaideur-cliënten’.

Duidelijk verbeterd is de doelstelling ‘*Nieuw afsprakenstelsel met corporaties met als (impliciet) doel voldoende aanbod van woningen voor huishoudens met een laag inkomen*’. De nieuwe indicator, jaarlijks aanbod van betaalbare huurwoningen door corporaties, is een verbetering ten opzichte van de oude indicator (verhouding vraag/aanbod sociale huurwoningen). De nieuwe indicator geeft een duidelijk (direct) meetbaar inzicht in beschikbare woningen. Ook zijn streefwaarden en een nulmeting opgenomen.

Nieuwe doelstellingen jaarplan 2008

Het aantal doelstellingen in het jaarplan 2008 is bij dit thema gelijk aan die van het jaarplan 2007. Er zijn geen nieuwe doelstellingen geformuleerd.

III Thema Amsterdam Topstad

Scores meetbaarheid van thema Amsterdam Topstad jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

Tabel 8: scores op de 3 aspecten van meetbaarheid

	Jaarplan 2007	Jaarplan 2008
Aantal doelstellingen	6	8
Volledigheid indicatoren	3,7	3,7
Specifiek	3,2	3,5
Meetbaar	3,2	3,2
Gemiddeld	3,4	3,2

1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed

Conclusie

Gemiddeld genomen zijn de doelstellingen binnen het thema *Amsterdam Topstad* minder goed geformuleerd.

Kwaliteit formulering doelstellingen jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

De score van de doelstelling *Voldoende aanbod van woningen voor studenten en (andere) starters* is qua meetbaarheid lager omdat de indicator is veranderd. In het jaarplan 2007 was de indicator *Van de nieuwbouwwoningen is 30% sociale huur, minimaal 5.500, deels voor studenten/jongeren*. De nieuwe indicator in het jaarplan 2008 is *In aanbouw genomen sociale huurwoningen (aantal zorgwoningen, aantal grote woningen, aantal eenheden voor studenten en jongeren, aantal overig)*. Deze indicator wordt niet toegelicht in het jaarplan 2008 en is ook in het definitieboek niet aanwezig. Niet duidelijk is wat 'in aanbouw' is en hoe dit bijvoorbeeld wordt vertaald in aantal woningen? Daarnaast constateert de rekenkamer dat een nulmeting bij deze indicator ontbreekt.

De score van de doelstelling *'Amsterdam is topstad op het gebied van cultuur'* is op het aspect meetbaarheid verbeterd. Bij deze doelstelling is in het jaarplan 2008 nu wel een te bereiken resultaat voor 2010 opgenomen, namelijk *'10 culturele instellingen staan binnen de eigen sector in de top 10 van de wereld'*.

Nieuwe doelstellingen jaarplan 2008

Ten opzichte van het jaarplan 2007 zijn er 2 nieuwe doelstellingen geformuleerd in het jaarplan 2008. De 2 toegevoegde doelstellingen zijn: *glasvezel* en *broedplaatsen*. Informatie waarom deze twee zijn toegevoegd is niet in het jaarplan 2008 opgenomen.

De eerste toegevoegde doelstelling *glasvezel* scoort slecht op het aspect meetbaarheid. Er zijn geen nulmeting en streefwaarden bij de doelstelling opgenomen. De tweede nieuwe doelstelling *broedplaatsen* scoort slecht op het aspect specifiek. Bij deze laatste zijn geen definities opgenomen in het definitieboek; niet duidelijk is wat precies

verstaan wordt onder broedplaatsen, werkplaatsen etc. en op welke doelgroep de doelstelling zich richt.

IV Thema Gezonde Lucht

Scores meetbaarheid van thema Gezonde Lucht jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

Tabel 9: scores op de 3 aspecten van meetbaarheid

	Jaarplan 2007	Jaarplan 2008
Aantal doelstellingen	2	3
Volledigheid indicatoren	4,0	4,0
Specifiek	4,0	4,0
Meetbaar	4,0	3,7
<i>Gemiddeld</i>	<i>4,0</i>	<i>3,9</i>

1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed

Conclusie

Gemiddeld genomen zijn de doelstellingen binnen het thema *Gezonde Lucht* minder goed geformuleerd, meestal als gevolg van nieuwe doelstellingen.

Kwaliteit formulering doelstellingen jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

Bij het thema Gezonde Lucht blijkt dat de scores van de 3 doelstellingen op alle drie de aspecten (volledigheid, specifiek, meetbaar) hetzelfde is gebleven als bij het jaarplan 2007. De gemiddelde score van het jaarplan 2008 is iets minder goed dan in het jaarplan 2007 en gaat van 4,0 naar 3,9. Daarbij moet wel aangetekend worden dat er in het jaarplan 2008 een extra doelstelling is opgenomen die de score iets naar beneden brengt.

Nieuwe doelstellingen jaarplan 2008

Het aantal doelstellingen in het jaarplan 2008 is bij dit thema niet gelijk aan die van het jaarplan 2007. Er is 1 nieuwe doelstelling in het jaarplan 2008 geformuleerd, namelijk *Toename gebruik Transferia (P+R)*. In het jaarplan 2008 is niet opgenomen waarom deze extra doelstelling is toegevoegd. Van deze doelstelling is aanvullende informatie opgenomen in het definitieboek; de begrippen *transferia* en *P+R voorzieningen* worden daarin gedefinieerd.

De toegevoegde doelstelling scoort op het aspect 'meetbaar' geen maximale score doordat het te bereiken resultaat niet goed aansluit bij de indicator *de Bezettingsgraad en aantal P+R voorzieningen*. Als resultaat voor 2008 is namelijk opgenomen *Verkenningen nieuwe P+R voorzieningen*. De indicator is kwantitatief van aard en het te bereiken resultaat is een onderzoek naar nieuwe P+R- voorzieningen.

V Thema Overlast

Scores meetbaarheid van thema Overlast jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

Tabel 10: scores op de 3 aspecten van meetbaarheid

	Jaarplan 2007	Jaarplan 2008
Aantal doelstellingen	4	7
Volledigheid indicatoren	3,4	2,7
Specifiek	3,6	3,0
Meetbaar	4,0	3,4
Gemiddeld	3,7	3,0

1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed

Conclusie

Gemiddeld genomen zijn de doelstellingen binnen het thema *Overlast* minder goed geformuleerd in het jaarplan 2008 t.o.v. het jaarplan 2007.

Kwaliteit formulering doelstellingen jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

Gemiddeld genomen zijn de doelstelling binnen dit thema minder goed geformuleerd dan in het jaarplan 2007. Dat geldt voor alle verschillende aspecten zoals te zien is in de tabel. De doelstellingen die ook in het jaarplan 2007 stonden hebben dezelfde score gekregen.

Nieuwe doelstellingen jaarplan 2008

Het aantal doelstellingen in het jaarplan 2008 is bij dit thema niet gelijk aan die van het jaarplan 2007. Bij dit thema zijn 3 doelstellingen toegevoegd in het jaarplan 2008.

De achteruitgang in de meetbaarheid van dit thema wordt vooral veroorzaakt door 2 van de 3 nieuwe doelstellingen. Een van de toegevoegde doelstellingen is: *Verbeteren sociale veiligheid in het OV*. De indicatoren die het resultaat op deze doelstelling moeten meten zijn: *subjectieve controle kans, tevredenheid met de VOV en naamsbekendheid met de VOV*.^v Deze indicatoren geven geen zicht op de ontwikkeling van sociale veiligheid in het OV. Om die reden scoort deze doelstelling op alle aspecten een onvoldoende.

Een tweede toegevoegde doelstelling die door de rekenkamer als matig is beoordeeld is: *Fietsdiefstalpreventie*. Bij de indicatoren zijn geen preventiemaatregelen genoemd die het begrip fietsdiefstalpreventie meer specifiek maken. Als indicator is *fietsdiefstal risico* opgenomen. Hoe dit risico bepaald wordt en wat het precies betekent is niet duidelijk en dus niet specifiek. Het derde aspect, meetbaar, is door de rekenkamer als voldoende beoordeeld.

VI Thema Sociale Cohesie

Scores meetbaarheid van thema Sociale Cohesie jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

Tabel 1 1: scores op de 3 aspecten van meetbaarheid

	Jaarplan 2007	Jaarplan 2008
Aantal doelstellingen	6	6
Volledigheid indicatoren	3,0	3,2
Specifiek	3,0	3,0
Meetbaar	2,5	2,5
Gemiddeld	2,8	2,9

1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed

Conclusie

Gemiddeld genomen zijn de doelstellingen binnen het thema *Sociale Cohesie* beter geformuleerd.

Kwaliteit formulering doelstellingen jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

Gemiddeld zijn de doelstellingen binnen dit thema in het jaarplan 2008 iets beter geformuleerd dan in het jaarplan 2007. De verbetering wordt veroorzaakt doordat de score op het aspect volledigheid van de indicatoren is verbeterd.

Bij de doelstelling ‘*Versterken Sociale Cohesie ontmoeting en binding van Amsterdammers*’ zijn nieuwe indicatoren toegevoegd. Deze indicatoren sluiten beter aan bij de doelstelling. Daarmee is de score op volledigheid van de indicatoren voor deze doelstelling verbeterd.

De tweede doelstelling die beter is geformuleerd is *Aanpak discriminatie en radicalisering*. Het aantal indicatoren is toegenomen en maakt een onderscheid naar verschillende vormen van discriminatie. Daarnaast is in het definitieboekje het begrip radicalisering beter omschreven. Hierdoor is de doelstelling meer specifiek gemaakt. De rekenkamer vindt het verder opvallend dat bij de set van indicatoren waarop het college afgerekend wil worden een indicator voor radicalisering ontbreekt. Dit is opvallend omdat in het resultaat gebied *Educatie, Jeugd en Diversiteit* wel indicatoren zijn opgenomen.

De derde doelstelling die beter is geformuleerd is de doelstelling *Stimuleren Burgerschap*. In het definitieboekje is duidelijk omschreven wat onder burgerschap moet worden volstaan. Hierdoor is de doelstelling iets meer specifiek geformuleerd. De rekenkamer heeft deze doelstelling echter nog steeds als onvoldoende beoordeeld. Dit komt met name omdat de indicatoren nog in te weinig aansluiten bij het doel. Bovendien zijn de nulmeting en streefwaarden verschillend van aard.

Nieuwe doelstellingen jaarplan 2008

Het aantal doelstellingen in het jaarplan 2008 is bij dit thema gelijk aan die van het jaarplan 2007.

VII Thema Basisvoorwaarden

Scores meetbaarheid van thema Basisvoorwaarden jaarplan 2008 t.o.v. jaarplan 2007

Tabel 12: scores op de 3 aspecten van meetbaarheid

	Jaarplan 2008
Aantal doelstellingen	6
Volledigheid indicatoren	2,2
Specifiek	2,0
Meetbaar	1,8
Gemiddeld	2,0

1=onvoldoende, 2=matig, 3=voldoende, 4=goed

Conclusie

In het jaarplan 2008 is een nieuw thema *Basisvoorwaarden* toegevoegd. De rekenkamer beoordeelt de meetbaarheid van dit thema als matig. Van de zeven beoordeelde thema's scoort dit thema het laagst.

Nieuwe doelstellingen 2008

De verschillende doelstellingen binnen dit thema zijn allemaal beperkt meetbaar geformuleerd. De set van indicatoren is bij 5 van de 6 doelstellingen onvolledig. Bij de doelstelling *Behoud van fijnmazig netwerk van bus tram en metro* sluit de indicator *Tevredenheid van de reizigers over frequentie en aansluiting* onvoldoende aan op de doelstelling. De rekenkamer vindt dat deze indicator onvoldoende in kaart brengt of het fijnmazige netwerk wordt behouden.

Bij eveneens 5 van de 6 doelstellingen komt de rekenkamer tot het oordeel matig of onvoldoende specifiek. Dit komt onder andere doordat begrippen niet gedefinieerd worden. Wat bijvoorbeeld moet worden verstaan onder *klimaatneutrale organisaties* bij de doelstelling *Terugdring CO2 uitstoot* of onder de *dienstverleningsnorm* bij de doelstelling *Verbeteren klanttevredenheid vergeleken met andere steden* wordt nergens beschreven.

Ook ten aanzien van de meetbaarheid van de doelstellingen komt de rekenkamer bij 5 van de 6 doelstellingen tot het oordeel matig of onvoldoende meetbaar. Dat komt vooral omdat nulmetingen en streefwaarden onvoldoende zijn uitgewerkt.

Ten slotte heeft de rekenkamer bij dit thema geconstateerd dat de formulering van de doelstellingen en indicatoren bij de uitwerking van het programakkoord op een aantal

punten afwijkt van de beschrijving van doelstellingen en indicatoren in de resultaatgebieden en het definitieboekje behorend bij het jaarplan 2008.

Woningbouwproductie als doelstelling komt bijvoorbeeld in het definitieboekje en bij het resultaatgebied Stedelijke Ontwikkeling niet voor, maar deze bevatten wel de doelstelling *Streven start bouw 20.000 woningen*. De doelstelling *Verbeteren Klanttevredenheid vergeleken met andere steden* is in het geheel niet aangetroffen bij de resultaatgebieden in het jaarplan 2008 en in het bijbehorende definitieboekje

Conclusie opvolgen aanbeveling 2

Aanbeveling 2 om de individuele doelstellingen - mede op basis van de specifieke bevindingen van de rekenkamer -, te verbeteren is beperkt opgevolgd. De rekenkamer constateert dat de meetbaarheid van de door het college gekozen set van belangrijkste indicatoren in het jaarplan 2008 gemiddeld slechts beperkt is toegenomen.

In onderstaande tabel is aangegeven hoe de zes thema's zich op de aspecten volledigheid, specifiek en meetbaar hebben ontwikkeld.

Tabel 13: kwaliteit van de doelstellingen bij de thema's in het jaarplan 2008 en het jaarplan 2007: scores op volledigheid, specifiek en meetbaarheid

	Volledigheid		Specifiek		Meetbaar		Gemiddeld 2007	Gemiddeld 2008	Verschil 2007 - 2008
	2007	2008	2007	2008	2007	2008			
Kinderen Eerst	3,1	3,1	2,9	3,1	3,0	3,1	3,0	3,1	+ 0,1
Armoedebestrijding	3,0	3,6	2,7	3,3	2,6	3,1	2,8	3,3	+ 0,5
Amsterdam Topstad	3,7	3,7	3,2	3,5	3,2	3,2	3,4	3,2	- 0,2
Gezonde Lucht	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	3,7	4,0	3,9	- 0,1
Overlast (veiligheid)	3,4	2,7	3,6	3,0	4,0	3,4	3,7	3,0	- 0,7
Sociale cohesie	3,0	3,2	3,0	3,0	2,5	2,5	2,8	2,9	+ 0,1
Basisvoorwaarden	-	2,2	-	2,0	-	1,8	-	2,0	-
Totaal gemiddeld	3,4	3,2	3,2	3,1	3,2	3,0	3,3	3,1	

Uit de tabel blijkt dat de doelstellingen van de 7 thema's gemiddeld genomen iets minder goed geformuleerd zijn in het jaarplan 2008 dan in het jaarplan 2007 (van 3,3 naar 3,1 op een schaal van 1 tot 4). Dit komt door de 12 nieuwe doelstellingen die zijn toegevoegd. Als deze buiten beschouwing worden gelaten is het jaarplan 2008 in vergelijking met het jaarplan 2007 verbeterd.

De rekenkamer constateert dat de doelstellingen van het thema *Armoedebestrijding* aanzienlijk beter geformuleerd zijn (van 2,8 naar 3,3 op een schaal van maximaal 4 te behalen punten). De score van de doelstellingen bij het thema *Overlast* (in 2007 nog aangeduid met *Veiligheid*) is echter opmerkelijk afgenomen (van 3,7 naar 3,0 op een schaal van maximaal 4 te behalen punten). De belangrijkste reden hiervoor is dat twee van de drie nieuwe doelstellingen, te weten *Verbeteren sociale veiligheid in het OV* en *Fietsdiefstalpreventie* niet scherp zijn geformuleerd. Dit maakt het moeilijk om achteraf over de voortgang van de uitvoering van deze beleidsdoelstellingen verantwoording af te leggen.

De kwaliteit van de overige thema's, te weten *Kinderen Eerst*, *Amsterdam Top stad*, *Gezonde lucht* en *Sociale Cohesie*, is wat betreft meetbaarheid ongeveer gelijk aan die van het jaarplan 2007.

Het college heeft in het jaarplan 2008 een nieuw thema *Basisvoorwaarden* geformuleerd. De rekenkamer is van oordeel dat de doelstellingen binnen dit thema nog niet voldoende meetbaar zijn geformuleerd.

4.2 Kwaliteit van de nulmetingen

Aanbeveling 3

Zorg dat nulmetingen gebaseerd zijn op betrouwbare gegevens. Zijn deze niet beschikbaar, hanteer dan het adagium: liever geen cijfers dan slechte cijfers.

Werkwijze

Binnen het kader van het vervolgonderzoek is het niet mogelijk om alle nulmetingen bij de 67 indicatoren van de zeven thema's te onderzoeken. De rekenkamer heeft zich in het vervolgonderzoek beperkt tot die nulmetingen waarvan bij de beoordeling van het jaarplan 2007 is geconstateerd dat ze onbetrouwbaar zijn.

Jaarplan 2008 ten opzicht van jaarplan 2007

In het jaarplan 2007 ontbrak bij 17 van de 46 indicatoren (37%) bij de zes thema's een kwantitatieve nulmeting. Van de 29 indicatoren met een kwantitatieve nulmeting vond de rekenkamer bij de beoordeling van het jaarplan 2007 er 10 betrouwbaar, 10 onbetrouwbaar en bij 9 ontbrak noodzakelijke informatie voor een oordeel over de betrouwbaarheid.

De volgende 10 indicatoren in het jaarplan 2007 (tussen haakjes staat het thema waartoe de indicator behoort) werden door de rekenkamer als onbetrouwbaar gekwalificeerd:

1. Aantal voortijdig schoolverlaters (*Kinderen Eerst*)
2. Aantal innovatieve en creatieve bedrijven (*Amsterdam Topstap*)
3. Omvang harde kern jeugd (*Overlast*)
4. Aantal zeer actieve verslaafde veelplegers (*Overlast*)
5. Zorgaanbod voor al deze verslaafde veelplegers (*Overlast*)
6. Aantal positieve contacten tussen Amsterdammers met een verschillende achtergrond (*Sociale Cohesie*)
7. Aantal mensen dat zich verbonden voelt met de stad (*Sociale Cohesie*)
8. % ervaren discriminatie (*Sociale Cohesie*)
9. Aantal goedfunctionerende stedelijke zelforganisaties die werken aan integratie, participatie en emancipatie (*Sociale Cohesie*).
10. Tempo van realisering van de plannen voor stedelijke vernieuwing (*Sociale Cohesie*)

Op basis van het jaarplan 2008 en de door de bestuursdienst gegeven reactie op onze vraag welke verbeteringen zijn doorgevoerd heeft de rekenkamer onderzocht of en op welke wijze de niet betrouwbare nulmetingen zijn verbeterd in het jaarplan 2008.

1. *Aantal voortijdig schoolverlaters*

Bij de beoordeling van het jaarplan 2007 constateerde de rekenkamer dat bij de indicator *aantal voortijdig schoolverlaters* de nulmeting onbetrouwbaar is. Dit komt omdat er in het jaarplan 2007 naast het aantal voortijdig schoolverlaters (7.493) nog

een relatief grote groep mogelijk voortijdig schoolverlaters is (1.219). De nulmeting is hierdoor niet volledig en dat beperkt de meetbaarheid van het college op dit punt. De bestuursdienst gaf in haar reactie in oktober 2007 aan dat dit punt bij de ontwikkeling van de indicatoren van het nieuw op te richten Bureau Leerplicht/RMC zal worden meegenomen. In het jaarplan 2008 is de nulmeting nog niet verbeterd.

2. Aantal innovatieve en creatieve bedrijven

De rekenkamer constateerde vorig jaar dat alleen het aantal creatieve en niet het aantal innovatieve bedrijven wordt geteld. Het aantal bedrijven dat in de nulmeting wordt genoemd is daarom onbetrouwbaar (8.732 in het jaarplan 2007). De bestuursdienst heeft hierop niet gereageerd en de nulmeting is niet verbeterd in het jaarplan 2008.

3. Omvang harde kern jeugd

De omvang van de harde kernjeugd (615 jongeren in het jaarplan 2007) werd in het jaarplan 2007 vastgesteld op basis van het informatiesysteem van de ketenunits. De rekenkamer beoordeelde deze nulmeting in het jaarplan 2007 als onbetrouwbaar. De reden hiervoor was dat de nulmeting gebaseerd werd op een informatiesysteem waarover in de jaarrekening 2005 werd opgemerkt dat onderliggende registratiesystemen nog niet op elkaar aansloten en dat de verschillen nader zouden worden onderzocht. Verder vermeldde de jaarrekening 2005 dat de registratie eind 2006 zou worden geoptimaliseerd.

De bestuursdienst reageerde hierop door aan te geven dat alvorens de omvang van de groep bepaald kan worden, er eerst een definitie moet worden opgesteld die door alle betrokkenen wordt gehanteerd. De nulmeting is niet verbeterd in het jaarplan 2008.

4. Aantal zeer actieve verslaafde veelplegers

De rekenkamer concludeerde vorig jaar dat deze nulmeting niet betrouwbaar was omdat het aantal vermelde zeer actieve veelplegers (610 in het jaarplan 2007) betrekking heeft op het totale aantal zeer actieve veelplegers waarvan 90% verslaafd is. Dat betekent dat het aantal zeer verslaafde veelplegers circa 550 bedraagt. De bestuursdienst is in haar reactie niet ingegaan op deze niet betrouwbare nulmeting en heeft de nulmeting ook niet verbeterd in het jaarplan 2008.

5. Zorgaanbod voor alle verslaafde veelplegers

De rekenkamer constateerde vorig jaar dat het aantal opgegeven ISD-plekken (ISD=Inrichting Stelselmatige Daders) gebaseerd werd op een 'afgesproken uitbreiding' naar 187 ISD-plekken en niet het huidige –'werkelijke'- aantal ISD-plekken. De bestuursdienst is in haar reactie niet ingegaan op deze niet betrouwbare nulmeting en heeft de nulmeting ook niet verbeterd in het jaarplan 2008.

6. *Aantal positieve contacten tussen Amsterdammers met een verschillende achtergrond*

De rekenkamer concludeerde vorig jaar dat deze nulmeting (47% van de jongeren heeft vrienden uit een andere etnische groep) onbetrouwbaar was. Het % jongeren dat meer vrienden uit een andere etnische groep heeft (13%) was ten onrechte niet opgeteld bij de opgegeven 47%.

De bestuursdienst gaf aan dat deze indicator geschrapt is in het jaarplan 2008. De rekenkamer constateerde dat dit juist is waar het gaat om de selectie van indicatoren behorend bij het programakkoord. In het resultaatgebied Educatie, Jeugd en Diversiteit is de indicator nog steeds opgenomen en uit de beschrijving van de huidige situatie in het jaarplan 2008 blijkt dat de nulmeting is veralgemeniseerd naar alle Amsterdammers. In het jaarplan 2008 is opgenomen dat 35% van de Amsterdammers vrienden heeft uit een andere etnische groep. Dit percentage zou afkomstig zijn uit de Burgermonitor 2006. De rekenkamer heeft het percentage niet in de Amsterdamse Burgermonitor 2006 aangetroffen. Wel zijn in de burgermonitor 2006 percentages genoemd voor verschillende etnische groepen die alleen vrienden uit de eigen etnische groep hebben. Het hoogste percentage hier is 22%. Dat betekent dat minimaal 78% vrienden heeft uit andere etnische groepen. De rekenkamer concludeert dan ook dat de nulmeting weliswaar is aangepast in het jaarplan 2008, maar dat nog steeds geen zekerheid bestaat over de betrouwbaarheid van deze nulmeting. Deze nulmeting is daarom niet verbeterd.

7. *Aantal mensen dat zich verbonden voelt met de stad*

De rekenkamer concludeerde over het jaarplan 2007 dat de nulmeting (72% van de jongeren voelt zich verbonden met Amsterdam) niet correct is. Het percentage betrof alleen de jongeren terwijl de doelstelling betrekking heeft op alle Amsterdammers. Bovendien was het percentage onjuist berekend. Het juiste percentage had 74,4% moeten zijn.

Uit de reactie van de bestuursdienst blijkt dat de indicator is aangepast in het jaarplan 2008. In de reactie van de bestuursdienst worden geen nieuwe gegevens van de nulmeting gepresenteerd. In het jaarplan 2008 wordt wel een nieuw percentage gemeld (84% van de Amsterdammers voelt zich verbonden met Amsterdam). Dit percentage is afkomstig uit de Amsterdamse Burgermonitor 2006. Deze nulmeting is kortom verbeterd.

8. *Percentage ervaren discriminatie*

De rekenkamer beoordeelde deze nulmeting (percentage ervaren discriminatie onder: Marokkanen 57%, Turken 42%, Surinamers 40%) uit het jaarplan 2007 als onbetrouwbaar, omdat de nulmeting bleek te gaan over jongeren in de leeftijdsgroep 16-25 jaar en dus geen betrekking had op de totale groep Marokkanen, Turken en Surinamers.

De bestuursdienst gaat in haar reactie niet in op de geconstateerde onbetrouwbaarheid. Uit de beschrijving van de huidige situatie in het jaarplan 2008 en de Burgermonitor 2006 leidt de rekenkamer af dat de nulmeting in het jaarplan 2008 is aangepast en nu

betrekking heeft op de gehele bevolkingsgroep en niet alleen meer gaat over jongeren tussen 16 en 25 jaar. De nulmeting is in het jaarplan 2008 betrouwbaar, danwel tenminste verifieerbaar. Dat wil zeggen dat de nulmeting overeenkomt met het gegeven uit de Burgermonitor 2006.

9. Aantal goedfunctionerende stedelijke zelforganisaties die werken aan integratie, participatie en emancipatie

De rekenkamer oordeelde op basis van het jaarplan 2007 dat de nulmeting (41 organisaties die voldoen aan deze indicator) niet betrouwbaar was, omdat de meting gebaseerd was op een subsidieoverzicht. De bestuursdienst reageerde hier als volgt op: “omdat organisaties subsidie krijgen voldoen ze aan bepaalde kwaliteitscriteria anders zouden ze geen subsidie ontvangen. Deze kwaliteitscriteria bepalen dus ook of een organisatie goed is.” De nulmeting is daarom niet aangepast in het jaarplan 2008.

Deze argumentatie vindt de rekenkamer niet overtuigend. De redenering impliceert namelijk dat organisaties, ongeacht de feitelijke besteding van het subsidiegeld, altijd goed functioneren. Gegeven de doelstelling is de rekenkamer van oordeel dat ‘goed functionerend’ zou moeten betekenen, daadwerkelijke bijdrage aan integratie. Of dit ook feitelijk het geval is, is niet onderbouwd of aangetoond door de bestuursdienst. De rekenkamer heeft daarom niet de betrouwbaarheid van deze nulmeting kunnen vaststellen.

10. Tempo van realisering van de plannen voor stedelijke vernieuwing

De rekenkamer constateerde bij de beoordeling van het jaarplan 2007 dat deze nulmeting onbetrouwbaar is. Dit werd bij die beoordeling ook bevestigd door de Dienst Wonen. De bestuursdienst heeft niet inhoudelijk gereageerd op deze onbetrouwbare nulmeting en deze ook niet verbeterd in het jaarplan 2008.

Conclusie

Op grond van bovenstaande bevindingen komt de rekenkamer tot de conclusie dat het college bij het opstellen van het jaarplan 2008 weinig heeft bereikt bij het verbeteren van de onbetrouwbare nulmetingen. Van de 10 onbetrouwbare nulmetingen bij de zes thema's in het jaarplan 2007 zijn er in het jaarplan 2008:

- 2 nulmetingen zijn verbeterd;
- 8 nulmetingen zijn niet verbeterd.

Aanbevelingen 4

Ontwikkel betrouwbare kwantitatieve nulmetingen voor indicatoren die deze thans nog niet hebben. Dit geldt zeker voor de indicatoren bij de set van zes thema's die het college voorstelt om het programakkoord afrekenbaar te maken, te weten de thema's: Kinderen Eerst, Armoede, Topstad, Luchtkwaliteit, Veiligheid en Wij Amsterdammers.

Jaarplan 2008 ten opzichte van Jaarplan 2007

Bij de beoordeling baseert de rekenkamer zich op hoofdstuk 2 van het jaarplan 2008 waarin "Programakkoord en indicatoren" worden beschreven en op de door de bestuursdienst gegeven reactie op ons oordeel over de nulmetingen in het jaarplan 2007.

De rekenkamer onderzocht per thema welke ontwikkeling van het aantal kwantitatieve nulmetingen er in vergelijking met het jaarplan 2007 valt te constateren.

Tabel 14: aantal kwantitatieve nulmetingen naar thema en jaarplan

Thema	Aantal indicatoren		% Kwantitatieve nulmetingen	
	Jaarplan 2007	Jaarplan 2008	Jaarplan 2007	Jaarplan 2008
Kinderen Eerst	12	14	50%	64%
Armoedebestrijding	10	9	40%	78%
Amsterdam Topstad	9	11	56%	55%
Gezonde Lucht	2	3	100%	100%
Overlast	6	13	100%	85%
Sociale Cohesie	7	9	86%	56%
Basisvoorwaarden	-	8	-	37%
Totaal	46	59	63%	69%

Tabel 14 geeft aan dat het percentage kwantitatieve nulmetingen in het jaarplan 2008 bij de thema's *Kinderen Eerst* en *Armoedebestrijding* in vergelijking met het jaarplan 2007 is toegenomen (respectievelijk van 50% naar 64% en van 40% naar 78%). Bij het thema *Amsterdam Topstad* is er nauwelijks een verschil tussen het jaarplan 2007 en het jaarplan 2008. Bij het thema *Overlast* is sprake van een verslechtering (van 100% naar 85%). Dit komt vooral door de nieuw toegevoegde indicatoren waarvoor geen kwantitatieve nulmeting beschikbaar is. Het zelfde geldt, zij het in meerdere mate, voor het thema *Sociale Cohesie*.

In het jaarplan 2008 heeft het college het thema *Basisvoorwaarden* toegevoegd. Bij dit thema ontbreekt bij 5 van de 8 indicatoren (63%) een kwantitatieve nulmeting.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen komt de rekenkamer tot het oordeel dat het college de aanbeveling 3 deels heeft overgenomen. Het percentage kwantitatieve nulmetingen is in vergelijking met het jaarplan 2007 toegenomen. Echter de rekenkamer constateert ook dat bij veel van de nieuw geïntroduceerde indicatoren een kwantitatieve nulmeting nog ontbreekt.

4.3 Proces totstandkoming jaarplan

De rekenkamer heeft vorig jaar 3 aanbevelingen gedaan om het proces van de totstandkoming van het jaarplan te verbeteren.

Aanbeveling 5

Laat in de instructie bij het jaarplansjabloon duidelijk zien hoe vermenging van prestaties en effecten kan worden voorkomen. Daarbij is met name van belang dat doelstelling en indicator beide als effect óf als prestatie worden geformuleerd.

Jaarplan 2008

De algemene instructie voor de diensten bij het jaarplansjabloon voor het jaarplan 2008 is niet gewijzigd. Ook het sjabloon zelf is ten opzichte van 2007 niet aangepast. De aanbeveling van de rekenkamer is derhalve niet overgenomen. Wel heeft de rekenkamer geconstateerd dat op het intranet van de gemeente (mini-site Concern Financiën) een algemene verwijzing is opgenomen naar een website van de gemeente Rotterdam. Op deze website is een instructie van COS te vinden die de samenhang tussen outcome- en outputindicatoren helder beschrijft.^{vi}

Aanbeveling 6

Besteed in de ambtelijke organisatie meer aandacht aan de nieuwe jaarplansystematiek en aan de wijze waarop doelstellingen, indicatoren en nulmetingen moeten worden uitgewerkt.

Jaarplan 2008

De instructie voor de nieuwe jaarplansystematiek is niet gewijzigd. Wel is in de zogenaamde jaarplancirculaire 2008 een verwijzing opgenomen naar het rekenkamerrapport *Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007*, met het verzoek aan de diensten om meer aandacht te besteden aan het meetbaar formuleren van doelstellingen.

De rekenkamer concludeert derhalve dat de ambtelijke organisatie in beperkte mate activiteiten heeft ontplooid om de meetbaarheid van de beoogde doelstellingen te vergroten. De aanbeveling is daarom slechts deels uitgevoerd.

Aanbeveling 7

Zorg dat de raad bij de Voorjaarsnota 2007 een definitieboekje ontvangt, waarbij de onderlinge samenhang tussen effect, doel, indicator, nulmeting en streefwaarden overzichtelijk wordt gepresenteerd.

Jaarplan 2008

De gemeenteraad ontving bij de Voorjaarsnota 2007 nog geen definitieboekje. Gelijktijdig met de *Raadsdruk Jaarplan / Begroting 2008 (oktober 2008)* heeft het College wel een separaat definitieboekje bijgevoegd met als naam *Definitieboekje Collegeperiode 2007 – 2010, Jaarplan 2008*.

In dit boekje ontbreken echter nog de volgende relevante gegevens:

- de nulmeting,
- de mijlpalen (jaarlijkse streefwaarden) en eventuele besluitvorming op streefwaarden aan te passen,
- de bronbestanden en de momenten waarop relevante realisatiegegevens beschikbaar komen.

Daarnaast constateren we dat in het definitieboekje geen definities zijn opgenomen van de doelstellingen uit het resultaatgebied Bestuur en Concern. Verder ontbreken ook bij andere resultaatgebieden de gehanteerde definities bij meerdere doelstellingen. De rekenkamer concludeert daarom dat het definitieboekje in zijn huidige vorm nog aanzienlijk kan worden verbeterd.

Volledigheidshalve merken we ten aanzien van het definitieboekje nog het volgende op. Het definitieboekje volgt de indeling van de resultaatgebieden in het jaarplan 2008. Dit betekent dat het boekje niet is ingedeeld naar de thema's die het college hanteert voor de indicatoren, waarop het college zich wil laten afrekenen. Ten aanzien van de set van belangrijkste indicatoren constateerden wij dat de volgende doelstellingen niet in het definitieboekje zijn opgenomen.

- Glasvezel;
- Broedplaatsen;
- Fietsdiefstalpreventie;
- Gemengde wijken aanpakken (in jaarplan 2007 nog aangeduid als *Voorkomen van segregatie*).

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

Het college van burgemeester en wethouder is aan de slag gegaan met de aanbevelingen die de rekenkamer deed in haar rapport Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007. De rekenkamer constateert dat dit in wissende mate is gebeurd. Van de 7 aanbevelingen van de rekenkamer uit haar rapport over het jaarplan 2007 is er niet één volledig opgevolgd. De rekenkamer heeft er begrip voor dat het een groei of ontwikkeling is, die meerdere jaren vergt. Dit neemt niet weg dat de rekenkamer tot de volgende conclusies komt over de verbetering in het jaarplan 2008 ten opzichte van het jaarplan 2007.

Aanbevelingen die grotendeels zijn opgevolgd: aanbeveling 1 en 7

Aanbeveling 1 betrof de aanbeveling aan het college om de raad duidelijk te maken waarom 46 onderdelen uit het programmakkoord 2006-2010 niet zijn opgenomen in de doelstellingen in het jaarplan 2007. Het college heeft weliswaar geen expliciet antwoord gegeven aan de gemeenteraad, maar de rekenkamer constateert wel dat nagenoeg alle ontbrekende onderdelen op een of andere manier in het jaarplan 2008 staan. Echter veelal niet in de vorm van doelstelling of indicator.

Aanbeveling 7 het ontwikkelen van een definitieboekje is door het college opgepakt. Bij het jaarplan 2008 heeft het college separaat een definitieboekje toegevoegd voor de raadsleden. De rekenkamer constateert dat in dit boekje nog wel essentiële gegevens ontbreken, zoals nulmetingen, streefwaarden en beschikbaarheid van realisatiegegevens voor het bestuur. De bestuursdienst geeft ook zelf aan dat er, als het gaat om de betrouwbaarheid en verifieerbaarheid van informatie, nog de nodige stappen gezet moeten worden. De bestuurlijke betekenis van dit boekje is daarom op dit moment nog beperkt.

Aanbevelingen die beperkt zijn opgevolgd: aanbeveling 2, 4 en 6

Met aanbeveling 2 adviseerde de rekenkamer het college om de individuele doelstellingen – mede op basis van de specifieke bevindingen van de rekenkamer – te verbeteren. De rekenkamer constateert dat de meetbaarheid van de door het college gekozen set van belangrijkste indicatoren in het jaarplan 2008 gemiddeld genomen beperkt is toegenomen. Het thema Armoedebestrijding is verbeterd doordat er meer prestatie-indicatoren aan zijn toegevoegd en omdat essentiële begrippen zijn voorzien van een eenduidige definitie. De meetbare formulering van de doelstellingen bij het thema Overlast (in 2007 nog aangeduid met Veiligheid) is echter verslechterd. De belangrijkste reden hiervoor is dat twee van de drie nieuwe doelstellingen, te weten Verbeteren sociale veiligheid in het OV en Fietsdiefstalpreventie niet scherp zijn

geformuleerd. Dit maakt het moeilijk om achteraf over de voortgang van de uitvoering van deze beleidsdoelstellingen verantwoording te leggen.

De kwaliteit van de overige thema's, te weten Kinderen Eerst, Amsterdam Topstad, Gezonde lucht en Sociale Cohesie, is wat betreft de meetbaarheid ongeveer gelijk aan die van het jaarplan 2007. De rekenkamer oordeelt over het nieuwe toegevoegde thema Basisvoorwaarden dat de doelstellingen binnen dit thema nog onvoldoende meetbaar zijn gedefinieerd.

Overigens heeft de rekenkamer wel geconstateerd dat het aantal doelstellingen en indicatoren bij de thema's door het college is uitgebreid. Het college geeft in het jaarplan 2008 aan dat het zich over deze doelstellingen ook specifiek wil verantwoorden. De rekenkamer heeft echter geconstateerd dat de nieuw toegevoegde doelstellingen gemiddeld nog minder meetbaar zijn geformuleerd dan de doelstellingen die al in het jaarplan 2007 waren opgenomen in de set van belangrijkste indicatoren.

Verder heeft de rekenkamer vorig jaar geadviseerd om de indicatoren bij de doelstellingen te voorzien van kwantitatieve nulmetingen indien deze er nu nog niet zijn (aanbeveling 4). De rekenkamer heeft geconstateerd dat in het jaarplan 2008 op dit punt een lichte verbetering is te constateren. Inmiddels is in het jaarplan 2008 69% van de set van belangrijkste indicatoren voorzien van een kwantitatieve nulmeting. In het jaarplan 2007 was dit nog 63%. Ook hier constateert de rekenkamer dat de verbetering vooral is opgetreden bij de indicatoren die ook al in het jaarplan 2007 waren opgenomen, hiervan is 82% voorzien van een kwantitatieve nulmeting. Bij de nieuwe indicatoren in het jaarplan 2008 is 45% voorzien van een kwantitatieve nulmeting.

Met aanbeveling 6 adviseerde de rekenkamer de ambtelijke organisatie meer aandacht te besteden aan de nieuwe jaarplansystematiek en aan de wijze waarop doelstellingen, indicatoren en nulmetingen worden uitgewerkt. Aan deze aanbevelingen is slechts beperkt gevolg gegeven. Het college heeft in de jaarplancirculaire 2008 de diensten gevraagd extra aandacht te schenken aan de betrouwbaarheid en verifieerbaarheid van de indicatoren en aangedrongen om bij de voorbereidingen van het jaarplan 2008 de concrete suggesties en aanbevelingen uit het rekenkamerrapport Meetbaarheid gemeten mee te nemen.

Aanbevelingen die nauwelijks zijn opgevolgd: aanbeveling 3 en 5

Aanbeveling 3 'Zorg dat nulmetingen gebaseerd zijn op betrouwbare gegevens' is nog niet structureel opgepakt door het college. In de ambtelijke reactie van 4 oktober 2007 schrijft de bestuursdienst dat met betrekking tot de betrouwbaarheid en verifieerbaarheid van gegevens van informatie nog de nodige stappen gezet moeten worden. Daarnaast constateert de rekenkamer dat van de 10 nulmetingen die bij de beoordeling van het jaarplan 2007 als onbetrouwbaar zijn aangemerkt er in het jaarplan 2008 'slechts' 2 zijn aangepast.

Daarnaast constateert de rekenkamer dat van de 10 nulmetingen die in 2006 als onbetrouwbaar zijn aangemerkt er slechts 2 zijn aangepast.

De rekenkamer merkt hierbij op dat relevante en betrouwbare informatie in het kader van bestuurlijke informatievoorziening basisvoorwaarden zijn. Zonder dergelijke informatie is het voor het college en de gemeenteraad niet goed mogelijk om de beleidsuitvoering effectief aan te sturen en prioriteiten te stellen.

Met aanbeveling 5 adviseerde de rekenkamer de instructies voor het jaarplansjabloon te verbeteren, zodat geen vermenging meer plaatsvindt van effect- en prestatiedoelstellingen. De rekenkamer constateerde dat de instructies voor de diensten evenwel niet zijn aangepast of verduidelijkt. Wel is op intranet de 'Handleiding voor het opstellen van meetbare doelstellingen (juni 2006)' geplaatst van het Centrum voor Onderzoek en Statistiek (COS) van de gemeente. Deze handleiding hanteert op onderdelen andere begrippen dan die van Amsterdam (bijvoorbeeld outcome en output-indicatoren in plaats van effect- en prestatie-indicatoren) en is om die reden als instructie voor de diensten minder geschikt. De rekenkamer is van oordeel dat deze aanbeveling nauwelijks is overgenomen.

5.2 Aanbevelingen

Op basis van vervolgonderzoek komt de rekenkamer tot de volgende aanbevelingen.

Meetbaarheid jaarplan

1. Verbeter de meetbaarheid van de doelstellingen en indicatoren in het jaarplan nog verder.

Kwaliteit nulmetingen

2. Zorg er voor dat de nulmetingen van de indicatoren betrouwbaar zijn en geef aan welk meetmoment er is gekozen bij de nulmeting.
3. Voorzie de doelstellingen van kwantitatieve nulmetingen. Indien dit (nog) niet mogelijk is, licht dit dan toe in het definitieboekje

Proces totstandkoming jaarplan

4. Verbeter de instructies voor de diensten om de doelstellingen beter meetbaar te maken en voer een controle uit op de kwaliteit van de aangeleverde gegevens over de doelstelling en de nulmetingen.
5. Laat de diensten halfjaarlijks rapporteren over de realisatie van de doelstellingen op basis van de gehanteerde indicatoren

Bestuurlijk informatievoorziening

6. Vul het definitieboekje aan met gegevens zoals definities (daar waar dit nog niet gebeurd is), nulmetingen, streefwaarden en beschikbaarheid van realisatiegegevens voor het bestuur. Vermeld hierbij zo mogelijk de brongegevens waarop de gegevens zijn gebaseerd.

7. Zorg er voor dat de doelstellingen inclusief indicatoren, nulmetingen en streefwaarden uniform gepresenteerd worden in het definitieboekje, in de set van belangrijkste indicatoren en in de resultaatgebieden.
8. Informeer de gemeenteraad halfjaarlijks over de realisatie van de doelstellingen aan de hand van de set van belangrijkste indicatoren. Voor de toekomst is te overwegen om een dergelijke rapportage ook op te stellen voor alle resultaatgebieden in het jaarplan.

Bijlage 1 Toelichting onderzoek

Deze bijlage bevat een toelichting op de wijze waarop het vervolgonderzoek is uitgevoerd naar de aanbevelingen 2, 3 en 4 uit het rapport *Meetbaarheid gemeten: beoordeling jaarplan 2007*. Deze aanbevelingen gaan over doelstellingen en nulmetingen.

Onderzoek naar doelstellingen

Een resultaatgebied kan twee soorten doelstellingen bevatten, namelijk effect- en prestatiedoelstellingen. Effectdoelstellingen geven antwoord op de vraag: ‘Wat willen we bereiken?’. Prestatiedoelstellingen geven antwoord op de vraag: ‘Wat gaan we er voor doen?’. In onze rapportage is per doelstelling aangegeven of er sprake is van een effectdoelstelling of een prestatiedoelstelling.

Per onderzochte doelstelling toetsten wij de volgende aspecten:

1. volledigheid indicatoren;
2. specifiek;
3. meetbaar.

Elk aspect en de wijze van toetsen worden hieronder toegelicht.

- *Volledigheid indicatoren*

Norm: indicatoren geven samen een goed beeld van de te bereiken doelstelling.

We beoordelen of de indicator voldoende informatie geeft over de realisatie van de doelstelling. Soms kan één indicator voldoende zijn om de realisatie van een doelstelling te beschrijven, soms zijn meerdere indicatoren nodig. Dit laatste geldt bijvoorbeeld als de doelstelling verschillende aspecten vermeldt, zoals meerdere doelgroepen, aantallen of kwaliteitsniveaus. De beoordeling van het onderdeel volledigheid indicatoren drukken we uit in de waarden 1 (‘onvoldoende’) tot en met 4 (‘goed’).

- *Specifiek*

Norm: doelstelling is concreet geformuleerd. Het is duidelijk welke effecten of prestaties worden beoogd en op welke doelgroep het beleid zich richt.

We beoordelen of het beoogde effect of de te leveren prestatie eenduidig en helder is beschreven. Daarnaast beoordelen we of de doelstelling helderheid geeft over de doelgroep waarvoor zij geldt. De beoordeling van het onderdeel specifiek drukken we uit in de waarden 1 (‘onvoldoende’) tot en met 4 (‘goed’).

- *Meetbaar*

Norm: bij indicatoren zijn een nulmeting en streefwaarden opgenomen.

We beoordelen bij dit aspect of de doelstelling meetbaar is gemaakt. Een doelstelling is meetbaar als zij is vertaald in een nulmeting met daarbij meetbare streefwaarden. Een doelstelling is het best meetbaar als de nulmetingen en streefwaarden kwantitatief zijn. Echter, voor sommige prestatiedoelstellingen, bijvoorbeeld het opstellen van een

beleidsplan, is een kwantitatieve nulmeting niet mogelijk. De beoordeling van het onderdeel meetbaar drukken we uit in de waarden 1 ('onvoldoende') tot en met 4 ('goed').

Onderzoek naar nulmetingen

De rekenkamer onderzocht of bij de indicatoren relevante nulmetingen aanwezig zijn in het jaarplan 2008. Van de nulmetingen waarvan de rekenkamer bij de beoordeling van het jaarplan 2007 constateerde dat deze niet betrouwbaar waren onderzocht de rekenkamer of de nulmeting in het jaarplan 2008 is aangepast en of deze nu betrouwbaar is.

- *Aanwezigheid*

Norm: indicatoren bevat een relevante nulmeting.

De beoordeling van het aspect aanwezigheid drukken we uit in de waarden 'ja' en 'nee'.

- *Betrouwbaarheid*

Norm: Een betrouwbare nulmeting is terug te voeren op een juiste en volledige primaire registratie of op betrouwbare en valide enquêteresultaten.

De beoordeling van het aspect aanwezigheid drukken we uit in de waarden 'ja' en 'nee'.

Bijlage 2 Beoordelingen per doelstelling en thema

Thema Kinderen Eerst		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Doelstelling 1	Brede scholen, open tijdens kantooruren, met een reeks van activiteiten op het gebied van sport, recreatie en cultuur	E	4	4	4	EJD
Indicator 1	Aantal brede scholen PO en VO c.q. scholen met dagarrangementen of community centers					
Nulmeting 1	98 scholen met bredeschoolconcept in po en so					
Opmerking rekenkamer	In het bij de begroting 2008 gepresenteerde definitieboekje wordt het begrip brede school nader uitgewerkt. Hierdoor wordt de doelstelling meer specifiek. De rekenkamer heeft de score op het element specifiek dan ook verhoogd van een 2 naar een 4.					
Doelstelling 2	Jongeren behalen een startkwalificatie, werken of volgen een traject naar opleiding of werk	E	2	3	3	EJD
Indicator 1	Aantal voortijdig schoolverlaters					
Nulmeting 1	7943 VSV-ers, 1215 mogelijk VSV-ers en 4609 uit beeld					
Opmerking rekenkamer	De rekenkamer heeft in haar rapport van november 2006 aangegeven dat deze indicator de doelstelling niet volledig afdekt. Er zouden ook indicatoren moeten worden opgenomen die de instroom en uitstroom in beeld brengen. Het is onvoldoende om alleen te kijken naar het aantal schoolverlaters op enig moment om te bepalen of het beleid succesvol is geweest. De bestuursdienst geeft in haar reactie aan dat de opmerkingen van de rekenkamer zullen worden meegenomen bij de ontwikkeling van nieuwe indicatoren, dat is echter nog niet gedaan. Daarom verandert het oordeel van de rekenkamer over deze doelstelling niet.					
Doelstelling 3	Voldoende stageplaatsen/leerwerktrajecten	E	3	3	3	EJD
Indicator 1	Aantal beschikbare stageplaatsen t.o.v. het tekort					
Nulmeting 1	Voldoende stageplaatsen voor alle leerlingen					
Opmerking rekenkamer	Indicator is ten opzichte van 2007 veranderd. Hiervan wordt in begroting en definitieboekje geen melding van gemaakt. De indicator was: aantal leerlingen zonder stage/leerwerktraject. De oorspronkelijke indicator sloot beter aan bij het doel in Programakkoord 2006-2010: Goed aanbod van stageplaatsen en leerwerktrajecten. Daarin is een kwantitatieve en kwalitatieve component vertegenwoordigd. Huidige indicator focust alleen op kwantitatieve component. In het jaarplan 2008 wordt ook aangegeven dat er nog een probleem is met de matching van jongeren en stageplaatsen. Dat suggereert op zijn minst dat niet alle jongeren een stageplek hebben. Om deze reden beoordeelt de rekenkamer de doelstelling op de onderdelen volledigheid indicatoren en specifiek lager dan in de rapportage van november 2006.					
Doelstelling 4	Kinderen beheersen Nederlands taal	E	4	3	2	EJD
Indicator 1	Aantal kinderen dat Nederlandse taal beheerst					
Nulmeting 1	geen nulmeting					
Opmerking rekenkamer	Er is nog geen meetinstrument taalbeheersing ontwikkeld (was voor 2007 wel aangekondigd). Dit betekent dat er geen nulmeting is. Het oordeel van de rekenkamer over deze doelstelling is daarom niet veranderd. In het jaarplan 2008 wordt bij de beschrijving van de huidige situatie het aantal					

Thema Kinderen Eerst		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
	schakelklassen en de deelname daaraan beschreven. Ook het te bereiken resultaat wordt in deze termen beschreven. Deze informatie sluit niet aan bij de indicator en de doelstelling.					
Doelstelling 5	Terugdringen jeugdwerkloosheid	E	3	3	4	EJD
Indicator 1	Aantal jongeren dat na melding bij het jongerenloket terug naar school gaat, aan het werk is of op weg naar werk					
Nulmeting 1	58%					
Indicator 2	Aantal jongeren (27 of jonger) met een uitkering					
Nulmeting 2	2.237					
Opmerking rekenkamer	De rekenkamer heeft bij de beoordeling van het jaarplan 2007 aangegeven dat er een indicator oegenomen zou moeten worden over het aantal jongeren tussen de 15 en 24 jaar dat werk zoekt (bron CWI). De bestuursdienst geeft aan dat alleen gekozen is voor indicatoren die binnen het gemeentelijke domein liggen. Deze reactie overtuigt niet. De doelstelling is namelijk het terug dringen van jeugdwerkloosheid, om te bepalen of dit ook daadwerkelijk lukt is het noodzakelijk om de door de rekenkamer genoemde indicator op te nemen. Doorstroming via het jongeren loket en het aantal jongeren met een uitkering geven slechts een gedeeltelijk beeld van de omvang van jeugdwerkloosheid in Amsterdam. Het oordeel van de rekenkamer over deze doelstelling verandert niet.					
Doelstelling 6	Alle zwerf jongeren een opvangplaats kunnen bieden	P	3	4	4	EJD
Indicator 1	Aantal zwerfjongeren op straat					
Nulmeting 1	Tussen de 400 en 600 jongeren per jaar					
Indicator 2	Aantal opvangplaatsen voor jongeren					
Nulmeting 2	148 opvangplaatsen					
Opmerking rekenkamer	Doelstelling en indicatoren zijn in vergelijking met jaarplan 2007 niet aangepast. Oordeel is daarom ook niet veranderd. Wel is het beoogde aantal opvangplaats voor jongeren en in 2010 naar boven bijgesteld.					
Doelstelling 7	Weerbaar maken van kinderen met problemen op gebied van alcohol, drugs, roken d.m.v voorlichting	E	3	2	2	EJD
Indicator 1	Aantal kinderen dat wordt bereikt					
Nulmeting 1	Geen nulmeting					
Opmerking rekenkamer	In het jaarplan 2008 worden wel percentages genoemd (33% rookt en 20% gebruikt cannabis). Deze hebben alleen geen betrekking op de indicator die wordt gehanteerd. De doelstelling richt zich nog steeds op "kinderen met problemen " en geeft daarmee geen uiting aan de algemene preventiedoelstelling die in het programakkoord is opgenomen. De rekenkamer is van mening dat de doelstelling, indicator en te bereiken resultaat in 2010 onvoldoende op elkaar aansluiten en beoordeelt daarom het element specifiek lager dan bij de beoordeling van het jaarplan 2007. De doorgevoerde veranderingen zijn een verslechtering en geen verbetering.					
Doelstelling 8	Toename van het aantal (vooral jongere) sportende Amsterdammers	E	4	4	4	ORGSR
Indicator 1	% jongeren (6-17 jaar) dat minimaal 1 keer per week sport					
Nulmeting 1	70%					

Thema Kinderen Eerst		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Indicator 2	% jongeren (6-17 jaar) dat minimaal 2 keer per week sport					
Nulmeting 2	40%					
Opmerking rekenkamer	Zowel de elementen specifiek als volledigheid van de indicatoren zijn hoger beoordeeld door de rekenkamer. De rekenkamer is verheugd dat er een nulmeting voor beide indicatoren beschikbaar is, maar heeft twijfels over de betrouwbaarheid omdat de percentages niet corresponderen met de percentages in het jaarplan 2008.					
Doelstelling 9	Cultuureducatie Brede talentontwikkeling (o.a. sport en cultuur)	E	2	2	2	EJD
Indicator 1	Aantal scholen dat gebruik maakt van de regeling en de frequentie daarvan					
Nulmeting 1	Op 20 scholen na gebruiken alle scholen de voucherbank					
Indicator 2	Aantal scholen dat zijn visie op cultuureducatie in het onderwijsprogramma heeft opgenomen en geïmplementeerd					
Nulmeting 2	Geen nulmeting					
Indicator 3	Percentage kinderen dat kennismaakt, ontwikkelt en bekwaamt					
Nulmeting 3	Geen nulmeting					
Opmerking Rekenkamer	In doelstelling lopen twee zaken door elkaar Cultuureducatie en Talenontwikkeling. Het eerste is gericht op een veel bredere groep dan het tweede. Indicator 3 is nieuw en komt niet terug in definitieboekje en jaarplan. Wat cultuureducatie inhoudt wordt niet uitgelegd in begroting en definitieboekje. Dit geldt ook voor de voucherbank. Relatie tussen doelstelling en indicatoren wordt niet duidelijk gemaakt. Doelstelling wijk qua formulering af van doelstelling in definitieboekje en jaarplan 2008. Bij de nulmeting van indicator 1 wordt wel het gebruik maar niet de frequentie van het gebruik gepresenteerd. Overige nulmetingen ontbreken nog steeds					
	De rekenkamer ziet geen aanleiding haar oordeel over deze doelstelling te veranderen.					
Gemiddeld			3,1	3,1	3,1	

Thema Armoedebestrijding (Armoede)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Doelstelling 1	Duurzame uitstroom naar werk	E	4	3	4	W&I
Indicator 1	Klantenbestand met re-integratiedoelstelling					
Nulmeting 1	41.774					
Opmerking rekenkamer	In het bij de begroting 2008 gepresenteerde definitieboekje wordt duidelijk gemaakt wat de doelgroep is. Ook zijn verschillende definities toegevoegd van gebruikte begrippen. Een duidelijke verbetering ten opzichte van de beoordeling jaarplan 2007. Met betrekking tot het te bereiken resultaat wordt niet expliciet vermeld of het streefcijfer voor de interne sturing één op één vergeleken kan worden met de nulmeting of dat dit een aangepaste waarde is voor de bedrijfsvoering. De vermelde kwartaalrapportages over de ontwikkeling in het klantenbestand met re-integratiedoelstelling vindt de rekenkamer positief om een 'vinger aan de pols te houden'. De rekenkamer gaat er van uit dat deze rapportages op tijd beschikbaar worden gesteld aan de raad. De doelstelling is meer specifiek geworden, doelgroepen zijn opgenomen en begrippen zijn gedefinieerd. Nog niet alle begrippen zijn gedefinieerd; zo is nog niet duidelijk wat bijvoorbeeld verstaan moet worden onder 'duurzaam'. De rekenkamer heeft de score op het element volledigheid verhoogd van 1 naar 4 en op het element specifiek van een 1 naar een 3.					
Doelstelling 2	Vergroten van het aantal klanten op traject	P	4	3	4	W&I
Indicator 1	Aantal klanten met re-integratiedoelstelling op traject					
Nulmeting 1	52% (van 41.774)					
Opmerking rekenkamer	Naar aanleiding van het commentaar van de rekenkamer dat de streefwaarden wellicht te ambitieus zijn, blijkt dat de doelgroep hergedefinieerd is. Was eerst de doelgroep 'aantal klanten met re-integratiedoelstelling op traject', nu gaat de definitie uit van 'aantal klanten dat actief is met re-integratie'. Wat actief precies inhoudt heeft de rekenkamer niet kunnen vinden in het definitieboek of in het jaarplan. Daarin is nog de 'oude definitie' opgenomen. Positief is dat in de toelichting van de bestuursdienst duidelijk wordt gemaakt welke groepen er niet onder vallen. Niet duidelijk wordt hoe de eerder opgenomen nulmeting en de streefwaarden in relatie staan met de nieuwe definitie. In dit opzicht is het verwarrend dat in het definitieboek gesproken wordt over 'het meetbaar maken van de doelstelling via het percentage klanten dat deelneemt aan een traject' en in het jaarplan wordt gesproken over 'het aantal klanten met een re-integratiedoelstelling op traject'. De rekenkamer handhaaft haar vorige beoordeling omdat zij uitgaat van het jaarplan 2008. Daarbij wil zij wel opmerken dat de toelichting van de bestuursdienst als positief ervaren wordt maar dit volgens haar nog verder uitgewerkt moet worden, zowel inhoudelijk als in het jaarplan 2008 en definitieboek.					
Doelstelling 3	Meer doorstroom in de uitkering	E	2	2	3	W&I
Indicator 1	Daling van het aantal klanten dat langer dan 5 jaar in de uitkering zit					
Nulmeting 1	n.n.b.					
Opmerking rekenkamer	De rekenkamer constateert dat met het door haar bij de beoordeling van jaarplan 2007 vermelde fenomeen 'draaideurcliënten' geen rekening wordt gehouden. Ook constateert zij dat de doelstelling in het jaarplan en het definitieboek veranderd is ten opzichte van de eerste keer. In eerste instantie was geformuleerd dat het ging om 'meer doorstroom in de uitkering', nu is geformuleerd als doelstelling 'meer doorstroom uit de uitkering'. Een verschil in accent dat nergens wordt toegelicht. De gehanteerde indicator is dezelfde gebleven als bij de eerste keer. Als de doelstelling					

Thema Armoedebestrijding (Armoede)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
	<p>inderdaad is 'meer doorstroom uit de uitkering' zou een meer logische indicator zijn bijvoorbeeld het aantal klanten dat uitstroomt.</p> <p>De rekenkamer constateert dat in het definitieboekje definities ontbreken van de gehanteerde begrippen. De rekenkamer kent een lagere score toe dan de vorige keer omdat doelstelling en indicator niet goed bij elkaar aansluiten, wel zijn nu een nulmeting en streefwaarden opgenomen.</p>					
Doelstelling 4	Vergroten bereik armoedemiddelen	P	3	3	1	W&I
Indicator 1	Aanbod voor klanten van de voedselbanken					
Nulmeting 1	Er worden op dit moment acties op dit punt voorbereid					
Indicator 2	Uitputting armoedemiddelen					
Nulmeting 2	n.n.b.					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateert dat de indicator 'uitputting armoedemiddelen' is vervallen, de bestuursdienst stelt in haar reactie ook dat het primair gaat om een goede besteding van de middelen. De rekenkamer had bij de beoordeling van het jaarplan 2007 al geconstateerd dat het een instrument was en geen doel op zich. Een nulmeting is nog steeds niet beschikbaar bij indicator 1 en de resultaten voor 2010 zijn nog steeds niet opgenomen. De rekenkamer geeft dezelfde score als de vorige keer omdat de nulmeting nog onvoldoende is. Niet duidelijk is wat deze precies inhoudt. Ook in het definitieboek worden de begrippen niet toegelicht.</p>					
Doelstelling 5	Versterken schuldhulpverlening: wegwerken van de wachtlijsten en meer inzet op schuldhulpverlening voor jongeren.	P	4	4	3	EJD
Indicator 1	Aantal mensen op de wachtlijst schuldhulpverlening					
Nulmeting 1	1.234 mensen op de wachtlijst schuldhulpverlening					
Indicator 2	Toename schuldhulpverlening voor jongeren					
Nulmeting 2	n.n.b.					
Opmerking rekenkamer	<p>Een kwantitatieve nulmeting ontbreekt nog bij indicator 2; dezelfde constatering heeft de rekenkamer ook gedaan bij het jaarplan 2007. De bestuursdienst brengt naar voren dat deze ontbreekt omdat gestart is met een experiment voor schuldhulpverlening voor jongeren.</p> <p>De rekenkamer constateert dat het inderdaad lijkt of de streefwaarde bij de wachtlijsten niet te ambitieus is maar wil daarbij wel de kanttekening plaatsen dat dit het eerste jaar is dat er geen wachtlijst is. Bovendien wil zij wijzen op het feit dat uit haar onderzoek naar de schuldhulpverlening in twee stadsdelen is gebleken dat de registratie in de afgelopen jaren een knelpunt was. De rekenkamer raadt aan wat duidelijker het begrip wachtlijst te definiëren in het definitieboek en gebruik te maken van verwijzingen naar bronnen met betrekking tot de schuldhulpverlening (bijvoorbeeld het Dienstenboek).</p> <p>De rekenkamer handhaaft haar oordeel en kent dezelfde score toe als bij de beoordeling van het jaarplan 2007.</p>					
Doelstelling 6	Alle dak- en thuislozen een persoonsgericht aanbod en onderdak kunnen aanbieden	P	4	4	3	Zorg
Indicator 1	Aantal dak- en thuislozen dat onderdak krijgt aangeboden.					
Nulmeting 1	Aantal dak- en thuislozen in Amsterdam bedraagt 2.630 personen: 516 personen					

Thema Armoedebestrijding (Armoede)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Indicator 2	verblijven op straat, 695 voornamelijk in de nachtopvang en 1.419 in opvangvoorzieningen.					
Nulmeting 2	Aantal dak- en thuislozen dat een persoonsgericht aanbod krijgt Niet vermeld					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateert dat de 0-metingen worden verbeterd door de toelichting van de bestuursdienst; helaas zijn deze niet opgenomen in het jaarplan. Uit deze toelichting blijkt dat bij nulmeting 1 54% van de daklozen passende huisvesting had en dat 1.419 personen gebruik maakten van de opvang. Met betrekking tot nulmeting 2 beschikten 0 personen over een persoonsgericht traject; de persoonsgerichte trajecten zijn gestart in januari 2007.</p> <p>De rekenkamer constateert in positieve zin dat de (uitgebreide) toelichting van de bestuursdienst aangeeft dat de gemeente streeft naar een goede en verbeterde registratie van dak- en thuislozen. Ook wordt erkend in de toelichting dat gewerkt moet worden aan een eenduidig gebruik van begrippen. De rekenkamer ziet dit als een positieve ontwikkeling maar zou dit graag ook concreet vertaald willen zien in definities in het definitieboek en op welke termijn de betreffende registratiegegevens beschikbaar zijn. Op basis van de aanvullingen heeft de rekenkamer haar beoordeling naar boven bijgesteld voor alle elementen. De rekenkamer constateert op dit vlak wel een omissie doordat de betreffende informatie niet was opgenomen in het jaarplan 2008 of in het definitieboek.</p>					
Doelstelling 7	Nieuw afsprakenstelsel met corporaties met als (impliciet) doel voldoende aanbod van woningen voor huishoudens met laag inkomen	E	4	4	4	SO
Indicator 1	Verhouding vraag/aanbod sociale huurwoningen.					
Nulmeting 1	Nulmeting nog uitvoeren daartoe eerst met corporaties samen de definitie vaststellen en vervolgens afspreken welke verhouding in 2010 bereikt moet zijn.					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateert dat de indicator is veranderd in het jaarplan 2008. De indicator is geworden: jaarlijks aanbod van betaalbare huurwoningen door corporaties. De rekenkamer vindt dit een duidelijke verbetering van de indicator. Volledigheidshalve gaat de rekenkamer er wel van uit dat zorgvuldig het tijdstip van meten bepaald wordt zodat een goede vergelijking ontstaat ten opzichte van de doelstelling en over de loop der jaren. ???</p> <p>In het definitieboek is niets met betrekking tot begrippen met deze doelstelling te vinden; daarin zouden bijvoorbeeld de definities opgenomen kunnen worden van wat een voldoende aanbod is en een betaalbare huurwoning. De rekenkamer vindt dat de veranderde indicator in combinatie met de nulmeting en de streefwaarden een duidelijke verbetering zijn en stelt haar oordeel naar boven bij.</p>					
Gemiddeld			3,6	3,3	3,1	

Thema Amsterdam Topstad (Topstad)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Doelstelling 1	Amsterdam behoort tot de top van internationale steden en is een aantrekkelijke (internationale) vestigingsplaats voor bedrijven	E	4	4	4	E&H
Indicator 1	Benchmark topstad indicatoren					
Nulmeting 1	Eind 2006 gegevens nulmeting beschikbaar					
Indicator 2	Positie in ranglijst Europese toeristensteden					
Nulmeting 2	2005: 8 ^{ste} positie					
Indicator 3	Aantal nieuwe buitenlandse bedrijven					
Nulmeting 3	73					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateert dat in het definitieboek duidelijk is aangegeven welke 4 benchmarks gebruikt worden voor de eerste indicator (benchmark topstad indicatoren). Ook wordt duidelijk de bron van deze benchmarks aangegeven. In het definitieboek zijn niet de steden opgenomen waarmee vergeleken wordt. Deze zijn wel opgenomen in de reactie van de bestuursdienst. Deze informatie zou ook opgenomen moeten worden in het definitieboek. De bestuursdienst geeft in haar reactie ook aan wanneer Amsterdam een positie in de top bekleedt en met welke steden zij zich vergelijkt. De bestuursdienst geeft aan dat de gegevens van de benchmark van indicator 1 in november 2007 gereed zijn.</p> <p>Bij de indicator 'Positie in ranglijst Europese toeristensteden' ontbreekt de nulmeting. Bij de beoordeling 2007 was deze wel beschikbaar. De rekenkamer vindt een duidelijke verbetering ten opzichte van de vorige beoordeling maar constateert dat deze voor een groot deel tot stand komt door de toelichting van de bestuursdienst. Veel van de toelichtende gegevens hadden volgens de rekenkamer in het definitieboek of in het jaarplan 2008 moeten staan. Opvallend is dat in het definitieboek geen definities zijn opgenomen. Niettemin wordt de score in positieve zin bijgesteld.</p>					
Doelstelling 2	Vestiging van innovatieve en creatieve bedrijven	E	4	4	3	C&M
Indicator 1	Monitor creatieve industrie					
Nulmeting 1	Eind 2006/begin 2007 gegevens nulmeting beschikbaar					
Indicator 2	Aantal innovatieve/creatieve bedrijven					
Nulmeting 2	8.732 vestigingen in Amsterdam met 31.207 banen					
Opmerking rekenkamer	<p>De indicator 'monitor creatieve industrie' is geschrapt omdat het volgens de bestuursdienst alleen gaat om de indicator 'aantal innovatieve/creatieve bedrijven'. De rekenkamer constateert dat met betrekking tot deze laatste indicator de opmerkingen bij de beoordeling jaarplan 2007 nog steeds overeind staan met betrekking tot de betrouwbaarheid van de nulmeting. De nulmeting spreekt niet alleen over creatieve maar ook over innovatieve bedrijven. Een ander punt betreft de definitie van banen; alle banen tellen mee, ongeacht de omvang van de baan. Niet duidelijk wordt gemaakt dat de vermelde banen niet gebaseerd zijn op volledige fte's, banen van minder dan 12 uur zijn meegeteld. In het definitieboek is hierover ook niets opgenomen en worden de gehanteerde begrippen niet gedefinieerd. Wel is bij indicator 2 een resultaat voor het jaar 2008 opgenomen. Geen (meetbaar) resultaat is opgenomen voor de periode 2007-2010. Doordat het aspect meetbaarheid is verbeterd stelt de rekenkamer haar oordeel iets bij.</p>					

Thema Amsterdam Topstad (Topstad)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Doelstelling 3	Amsterdam is topstad op gebied van cultuur	E	4	2	2	C&M
Indicator 1	Benchmark (gebaseerd op ranglijst (Europese culturele steden)					
Nulmeting 1	Ontwikkeling criteria benchmark					
Opmerking rekenkamer	<p>In het jaarplan 2008 is de doelstelling aangevuld met het begrip 'wereldklasse'. De suggestie die hiervan kan uitgaan is dat niet vergeleken wordt met Europese steden maar mondiaal. Nergens is door middel van een toelichting of definitie dit toegelicht. De doelstelling wordt hierdoor niet duidelijker. De rekenkamer constateert dat door het ontbreken van definities bij indicator 1 het voor haar nog steeds niet duidelijk is of er een indicator toerismebezoek, cultureel gerelateerd, wel beschikbaar is. Deze vraag had de rekenkamer bij de beoordeling jaarplan 2007 ook.</p> <p>Bij deze doelstelling is ook een indicator bij gekomen, namelijk 'Internationale visitaties'. Gezien het feit dat deze nog in ontwikkeling is, kon deze niet door de rekenkamer beoordeeld worden. Wel vindt de rekenkamer het positief dat deze opgenomen is. Het kan leiden tot een goede, aanvullende indicator.</p> <p>Net als bij de vorige doelstelling is hier ook opvallend dat definities in het definitieboek ontbreken. Dit terwijl oude begrippen nog niet gedefinieerd zijn en nieuwe begrippen geïntroduceerd worden. De rekenkamer heeft gezien de grotere onduidelijkheid het aspect specifiek naar beneden bijgesteld en meetbaarheid naar boven omdat er nu wel (voor een deel) streefwaarden zijn opgenomen.</p>					
Doelstelling 4	Goede doorstroming autoverkeer op hoofdwegen en corridors	E	4	4	4	V&I
Indicator 1	Gemiddelde rijnsnelheid binnen A10					
Nulmeting 1	Gemiddeld snelheid auto 15 km per uur					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateert op basis van een toelichting van de bestuursdienst dat de vermelde door IVV uitgezette route binnen de A10 representatief is. De rekenkamer stelt haar oordeel in positieve zin bij.</p>					
Doelstelling 5	Bevordering doorstroming en vergroting woningaanbod voor de beroepsbevolking	E	4	4	4	SO
Indicator 1	Aanbod woningen in het middensegment volgens definities concept woonvisie					
Nulmeting 1	In 2005 bedraagt het aanbod 114.000 woningen					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateert dat het meetpunt van de nulmeting en de streefwaarde is verduidelijkt in het jaarplan 2008 en door de toelichting van de bestuursdienst. Daaruit wordt ook duidelijk dat de meting om het jaar plaatsvindt.</p> <p>De rekenkamer constateert dat de doelstelling in het definitieboek als twee aparte doelstellingen is opgenomen, namelijk 'Bevorderen doorstroming' en 'Vergroting woningaanbod in het middensegment'. In het definitieboek is slechts één definitie opgenomen. Een definitie over 'woonvisie' ontbreekt bijvoorbeeld.</p> <p>De rekenkamer vindt dat het aspect specifiek verbeterd is ten opzichte van het jaarplan 2007 en komt daarom tot een hogere score.</p>					
Doelstelling 6	Voldoende aanbod van woningen voor studenten en (andere) starters	E	2	3	2	
Indicator 1	Van de nieuwbouwwoningen 30% sociale huur, minimaal 5.500, deels voor doelgroep studenten/jongeren					
Nulmeting 1	0					
Opmerking	<p>De rekenkamer constateert dat de indicator bij deze doelstelling is veranderd zonder</p>					

Thema Amsterdam Topstad (Topstad)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
rekenkamer	<p>dat dit toegelicht wordt. De indicator is in het jaarplan 2008 geworden: 'In aanbouw genomen sociale huurwoningen (aantal zorgwoningen, grote woningen, eenheden voor studenten en jongeren en overig). Er is geen nulmeting hierbij opgenomen, wel zijn (nieuwe) resultaten opgenomen voor 2008 en 2010. In het definitieboek is de vermelde doelstelling niet te vinden. Wel is daarin een doelstelling te vinden die enige verwantschap lijkt te vertonen met de indicator die opgenomen was in het jaarplan 2007, namelijk 'Binnen 30% sociaal woningen voor grote huishoudens, zorgwoningen en woningen voor studenten en jongeren'.</p> <p>Doordat aan de doelstelling een nieuwe indicator is gekoppeld, is deze opnieuw beoordeeld door de rekenkamer en is dus niet vergelijkbaar met de beoordeling van het jaarplan 2007.</p> <p>De rekenkamer vindt de nieuwe indicator onduidelijk; in aanbouw zegt niets over het daadwerkelijk beschikbare aantal woningen voor de doelgroep. Bovendien ontbreekt er in het jaarplan 2008 een nulmeting. In het verlengde daarvan, zijn de vermelde streefwaarden in aanbouw genomen woningen? Dit wordt niet duidelijk in het jaarplan en wordt ook niet gedefinieerd in het definitieboek. Daarin zijn wel aantallen opgenomen bij de verwante doelstelling die spreken over een aantal, dat in aanbouw wordt genomen maar deze staan bij een andere doelstelling.</p>					
Doelstelling 7	Glasvezel	P	4	3	1	
Indicator 1 Nulmeting 1	Aantal aansluitingen Niet opgenomen					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateert dat deze doelstelling er is bijgekomen ten opzichte van het jaarplan 2007.</p> <p>Op het aspect specifiek wordt geen maximale score behaald omdat niet duidelijk is wat onder de doelgroep verstaan wordt en hoe deze aansluit bij het effect dat men wil bereiken. Een nulmeting en streefwaarden ontbreken waardoor een slechte score op het aspect meetbaar behaald wordt. In het definitieboek is over deze indicator ook niets opgenomen.</p>					
Doelstelling 8	Broedplaatsen	P	3	1	4	E&H
Indicator 1 Nulmeting 1	Aantal nieuwe werkplaatsen Bij de nulmeting is niet opgenomen hoeveel werkplaatsen er nu zijn; er wordt alleen vermeld dat er jaarlijks 100 nieuwe werkplaatsen worden toegevoegd.					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateert dat dit ook een nieuwe doelstelling is ten opzichte van het jaarplan 2007. bij deze doelstelling is niet duidelijk wat verstaan wordt onder broedplaatsen en onder nieuwe werkplaatsen. Bij de indicator wordt niet duidelijk hoe de relatie is met de doelstelling. Dekt de indicator 'aantal nieuwe werkplaatsen' de doelstelling broedplaatsen hiermee volledig af. Gaat het om aantal broedplaatsen en is een nieuwe werkplaats hetzelfde als een broedplaats? Ook in het definitieboek is hierover niets te vinden. Op het aspect specifiek scoort deze doelstelling slecht; niet duidelijk is gedefinieerd wat de hoofddoelstelling precies inhoudt en wie de doelgroep is.</p>					
Gemiddelde			3,7	3,5	3,2	

Thema Gezonde Lucht (luchtkwaliteit)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Doelstelling 1	Amsterdam voldoet in 2010 aan de wettelijke normen voor fijn stof en stikstofdioxide	E	4	4	4	M&W
Indicator 1	Ontwikkeling luchtkwaliteit ten opzichte van de normen voor fijn stof stikstofdioxide					
Nulmeting 1	8 knelpunten: wegvakken waar de luchtkwaliteit de normen overschrijdt (2003/2004)					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateert dat in het definitieboek over deze doelstelling niets te vinden is. Wel is in het definitieboek het te bereiken resultaat voor 2008 (van het jaarplan 2008) opgenomen als doelstelling, namelijk 'uitvoering actieplan luchtkwaliteit'.</p> <p>De rekenkamer constateert op basis van de reactie van de bestuursdienst dat er tussentijdse metingen uitgevoerd kunnen worden. Volgens de bestuursdienst zal in 2007 een tweede gedetailleerde meting plaatsvinden.</p> <p>De rekenkamer handhaaft bij deze doelstelling de maximale score.</p>					
Doelstelling 2	Stimuleren fietsgebruik	E	4	4	4	V&I
Indicator 1	Aandeel fiets in modal split					
Nulmeting 1	Aandeel fiets in modal split 21%					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateert dat de doelstelling zoals deze in het jaarplan 2008 is opgenomen niet te vinden is in het definitieboek. Ook zijn geen definities met betrekking tot deze doelstelling opgenomen. De rekenkamer constateert dat dit nuttig zou zijn gezien de reactie van de bestuursdienst. Daaruit blijkt dat er twee verschillende types modal-split zijn, één voor de agglomeratie (inclusief bezoekers) en één voor Amsterdammers. Deze laatste is volgens de bestuursdienst voor het fietsgebruik van belang. De betreffende informatie is niet opgenomen in het definitieboek.</p> <p>De rekenkamer handhaaft bij deze doelstelling de maximale score.</p>					
Doelstelling 3	Toename gebruik Transferia (P+R)	P	4	4	3	V&I
Indicator 1	Bezettingsgraad en aantal P+R-voorzieningen					
Nulmeting 1	Bezettingsgraad: 45%, 4 P+R-voorzieningen					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateert dat deze nieuwe doelstelling en indicator goed bij elkaar aansluiten. Als enige opmerking zou de rekenkamer willen plaatsen dat volgens haar het aantal parkeerplaatsen gecombineerd met de bezettingsgraad een beter inzicht geeft in het resultaat dan het aantal P+R-voorzieningen. Het gaat tenslotte om het aantal plaatsen dat bezet wordt op de voorziening. De rekenkamer constateert dat het aspect meetbaar niet de maximale score behaalt omdat het te bereiken resultaat voor 2008 op het onderdeel 'Verkenningen nieuwe P+R voorzieningen' niet duidelijk is. Gaat het hierbij om het bepalen van een behoefte, locaties etc.? Ook in het definitieboek is hierover niets te vinden. Wel zijn andere definities met betrekking tot de doelstelling opgenomen zoals definitie transferia en P+R voorzieningen.</p>					
Gemiddelde			4	4	3,7	

Thema Overlast (veiligheid)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Doelstelling 1	De veiligheid in alle 78 buurten is verbeterd	E	3	3	4	OOV
Indicator 1	Objectieve veiligheidsindex					
Nulmeting 1	91					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer heeft bij de beoordeling van het jaarplan 2007 geconstateerd dat niet duidelijk is of het om een gemiddelde verbetering gaat of om een verbetering in alle 78 buurten. Tevens heeft de rekenkamer geconstateerd dat er naast een indicator voor objectieve veiligheid een indicator voor subjectieve veiligheid opgenomen had kunnen worden.</p> <p>In de reactie van de bestuursdienst heeft zij aangegeven dat de verbetering van veiligheid in 78 buurt moet worden opgevat als een stadsbrede verbetering. Deze aanscherping is ook opgenomen in het definitieboekje.</p> <p>Ten aanzien van de opname van een indicator voor subjectieve veiligheid geeft de bestuursdienst aan dat deze indicator niet is opgenomen omdat deze indicator zich “veel minder leent voor het operationaliseren van beleid”.</p> <p>De rekenkamer blijft van mening dat de opname van de subjectieve veiligheidsindex de set van indicatoren meer volledig maakt te meer daar in het programakkoord 2006-2010 wordt aangegeven dat cameratoezicht in de openbare ruimte wordt toegestaan ter verhoging van “het gevoel van onveiligheid. De rekenkamer is verbaasd dat de subjectieve veiligheid wel gemeten wordt maar geen onderdeel uit maakt van de set van indicatoren.</p> <p>De rekenkamer verandert haar oordeel over deze doelstelling niet.</p>					
Doelstelling 2	Verlaging jeugdoverlast	E	3	3	4	OOV
Indicator 1	Aantal overlastgevende groepen					
Nulmeting 1	119					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer gaf bij haar beoordeling van het jaarplan 2007 ten aanzien van deze doelstelling aan dat een indicator voor feitelijke jeugdoverlast of het aantal gemeld incidenten over overlastgevende groepen ontbreekt. In de reactie van de bestuursdienst wordt aangegeven dat overlast een onderdeel vormt van de veiligheidsindex en dat die naar verwachting zal dalen als het aantal overlast gevende groepen afneemt.</p> <p>De rekenkamer is van mening dat een indicator voor de feitelijke jeugdoverlast beter aanluit bij de doelstelling. De doelstelling luidt immers niet vermindering van het aantal overlastgevende jeugd groepen maar verlaging van jeugdoverlast.</p> <p>De rekenkamer verandert haar oordeel over deze doelstelling niet.</p>					
Doelstelling 3	Verlaging jeugdcriminaliteit	E	3	4	4	OOV
Indicator 1	Omvang harde kern jeugd					
Nulmeting 1	615					

Thema Overlast (veiligheid)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer geef bij haar beoordeling van het jaarplan 2007 aan dat er naast deze indicator ook een prestatie indicator omdat deze doelstelling een van de speerpunten van de gemeente is en de gemeente tegelijkertijd maar een van de spelers is. De bestuursdienst reageert hierop door te stellen dat de veiligheidsindex de prestatie indicator is.</p> <p>De rekenkamer is van oordeel dat de veiligheidsindex per definitie geen prestatie indicator kan zijn, maar een effect indicator is. De score op de veiligheidsindex brengt namelijk niet een prestatie van de gemeente tot uitdrukking maar is de resultante van diverse partijen in het veld.</p> <p>De rekenkamer vindt daarom nog steeds dat een of meerder prestatie indicatoren van de gemeente binnen deze doelstelling een meerwaarde hebben.</p>					
Doelstelling 4	Verlaging overlast door veelplegers	E	4	4	4	OOV
Indicator 1	Aantal zeer actieve veelplegers					
Nulmeting 1	610					
Indicator 1	Zorgaanbod voor al deze verslaafde veelplegers					
Nulmeting 1	200					
Indicator 1	Meldingen drugsoverlast					
Nulmeting 1	3.470					
Opmerking rekenkamer	<p>In definitieboekje wordt gesproken over 900 verslaafden. Daar wordt niet aangegeven dat het gaat om circa 600 op straat en 300 in een justitiële inrichting. Dat staat wel in het jaarplan 2008</p> <p>Verder is geen aanvullende informatie over nulmeting verstrekt dus oordeel blijft onveranderd.</p>					
Doelstelling 5	Verbeteren verkeersveiligheid	E	3	4	4	VVI
Indicator 1	Aantal (ernstige) slachtofferongevallen					
Nulmeting 1	18 doden en 298 ziekenhuis gewonden					
Indicator 2	Aantal black-spots en red-routes					
Nulmeting 2	100 black-spots en 13 km red routes					
Indicator 2	Deelname aan fietsexamen					
Nulmeting 2	Fietsexamen 107 scholen met 3.500 leerlingen.					
Opmerking rekenkamer	<p>Nieuwe doelstelling als uitwerking programakkoord. In programakkoord komt onderwerp echter niet aan de orde. Dat is op zich niet erg want voortschrijdend inzicht kan andere onderwerpen extra belangrijk maken, maar maak daar dan expliciet melding van en wek niet de suggestie dat deze doelstelling logisch voortvloeit uit programakkoord.</p> <p>Er is nu een vrij sterke focus op ernstige verkeersongevallen, maar een algemene indicator bijv. aantal geregistreerde verkeersongevallen zou de set indicatoren volledig maken</p>					
Doelstelling 6	Verbeteren sociale veiligheid in OV	E	1	1	1	
Indicator 1	Subjectieve controle kans					
Nulmeting 1						
Indicator 1	Tevredenheid optreden OV					
Nulmeting 1						
Indicator 2	Tevredenheid optreden VOV					

Thema Overlast (veiligheid)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Nulmeting 2						
Opmerking rekenkamer	<p>Onduidelijk hoe indicatoren aansluiten bij doelstelling, geen indicatoren voor sociale veiligheid opgenomen. Niet duidelijk hoe subjectieve controle kans moet worden begrepen en gemeten.</p> <p>Begrip sociale veiligheid niet nader gedefinieerd, doelstelling niet aangetroffen in definitieboekje wel in het jaarplan.</p> <p>Bij jaarplan 2007 was doelstelling ook opgenomen met relevante indicatoren en kreeg toen op alle elementen de maximale score.</p> <p>De rekenkamer beoordeelt de huidige uitwerking van de doelstelling dmv de nieuwe indicatoren als onvoldoende.</p>					
Doelstelling 7	Fietsdiefstalpreventie	P	2	2	3	
Indicator 1	Reductie van fietsdiefstalisico					
Nulmeting 1	Fietsdiefstalisico is 10%					
Opmerking rekenkamer	<p>Het is een prestatiedoelstelling terwijl de indicator een effect indicator is.</p> <p>Gegeven de doelstelling zou je preventiemaatregelen bij indicatoren verwachten als 10.000 fietsen voorzien van chip o.i.d.</p>					
Gemiddelde			2,7	3,0	3,4	

Thema Sociale Cohesie (Wij Amsterdammers)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Doelstelling 1	Versterken sociale cohesie ontmoeting en binding Amsterdammers	E	4	4	4	EJD
Indicator 1	Aantal mensen dat zich verbonden voelt met Amsterdam					
Nulmeting 1	84%					
Indicator 2	Gemiddelde sociale cohesie					
Nulmeting 2	Geen nulmeting					
Opmerking rekenkamer	<p>Bij de beoordeling van het jaarplan 2007 constateerde de rekenkamer dat de nulmetingen van de indicatoren onbetrouwbaar waren en dat de nulmetingen anders dan de doelstelling alleen gericht waren op jongeren.</p> <p>In haar reactie geeft de bestuursdienst aan dat de set van indicatoren is aangepast. Indicatoren sluiten beter aan bij doelstelling, nulmeting ontbreekt echter nog. Definitieboekje en jaarplan 2008 wijken af van reactie bestuursdienst. Desondanks zijn de indicatoren nu wel volledig en deze score is dan ook verhoogd van een 3 naar een 4.</p>					
Doelstelling 2	Aanpak discriminatie en radicalisering	P	3	4	3	EJD
Indicator 1	% ervaren discriminatie					
Nulmeting 1	Surinamers 29%, Marokkanen 59%, Turken 45%, Nederlanders 14%					
Indicator 2	% ervaren discriminatie vanwege geslacht					
Nulmeting 2	Geen nulmeting					
Indicator 3	% ervaren discriminatie vanwege seksuele voorkeur					
Nulmeting 3	Geen nulmeting					
Opmerking rekenkamer	<p>In de beoordeling van het jaarplan 2007 constateerde de rekenkamer dat de doelstelling was geformuleerd als prestatiedoelstelling en dat de indicator betrekking heeft op het effect van die prestatie. Bovendien was niet duidelijk of het doel zich richtte op alle Amsterdammers of alleen de bij de nulmeting genoemde doelgroepen. Tenslotte constateerde de rekenkamer dat de genoemde percentage alleen betrekking hadden op jongeren van 16 tot 25 jaar.</p> <p>Uit het jaarplan 2008 blijkt uit de bij de nulmeting genoemde doelgroepen dat het doel zich uitstrekt tot 4 doelgroepen, Surinamers, Marokkanen, Turken en Nederlanders. De percentages voor elke doelgroep zijn aangepast, wat er op duidt dat de percentages nu gelden voor gehele groep.</p> <p>Er zijn twee indicatoren op verzoek van de gemeenteraad toegevoegd. Dit maakt de doelstelling meer specifiek. Voor deze indicatoren is nog geen nulmeting beschikbaar.</p> <p>Het begrip radicalisering is beschreven in het definitieboekje. Een indicator voor radicalisering ontbreekt echter nog.</p> <p>Door de toevoeging van twee indicatoren is de doelstelling meer specifiek geworden. Daarnaast lijkt het er op dat de nulmeting nu wel betrouwbaar is. Dit is echter niet door de rekenkamer onderzocht.</p>					

Thema Sociale Cohesie (Wij Amsterdammers)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Doelstelling 3	Stimuleren Burgerschap	E	2	2	1	EJD
Indicator 1	Percentage Amsterdammers bekend met democratie, grondrechten en gedeelde waarden en normen					
Nulmeting 1	Geen nulmeting					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer concludeerde bij het jaarplan 2007 dat deze doelstelling onvoldoende specifiek en meetbaar was gemaakt. Uit de formulering blijkt niet wat de ambitie voor burgerschap is. De indicator sluit voldoende aan bij het doel. Het definitieboekje geeft een nader omschrijving van het begrip Burgerschap. Hierdoor is de doelstelling meer specifiek geworden. Maar ook in deze nadere omschrijving zitten een aantal begrippen die weinig specifiek zijn. Bijv. eigen verantwoordelijkheid voor eigen welzijn en al die zaken die ertoe bijdragen dat hij/zij in Nederland of in Amsterdam kan leven en integreren in de zin van erbij horen en meedoen.</p> <p>De bestuursdienst heeft in haar reactie aangegeven dat deze indicator in ontwikkeling is.</p> <p>De rekenkamer is van oordeel dat door de omschrijving in het definitieboekje de doelstelling meer specifiek is geworden, maar nog steeds veel vage begrippen kent. De score van dit element is daarom verhoogd van een 1 naar een 2. De beoordeling van de andere elementen is niet veranderd.</p>					
Doelstelling 4	Betere beheersing van de Nederlandse taal en grotere kennis van cultuur en geschiedenis van de (Amsterdamse) samenleving bij de allochtone Amsterdammers	E	4	4	2	EJD
Indicator 1	Aantal Amsterdammers met een taal en inburgeringafstand					
Nulmeting 1	Circa 105.000 Amsterdammers hebben een taal- en inburgeringafstand					
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer constateerde dat de doelstelling minder concreet is dan de doelstelling in het programmakkoord "Ouders die dat nodig hebben krijgen daarom allemaal binnen vier jaar Nederlandse les".</p> <p>De bestuursdienst heeft in haar reactie aangegeven dat het college omdat het aantal Amsterdammers met een taal en inburgeringafstand een schatting is nu uit te gaan van het aantal mensen met een taal- en inburgeringafstand dat geschoold wordt. Doel 2010 is om 60.000 mensen geschoold te hebben en jaardoelstelling is 15.000.</p> <p>De rekenkamer constateert dat deze wijziging niet heeft geleid tot de opname van een nieuwe indicator. De scholingsindicator alleen sluit minder goed aan bij de doelstelling. Op basis van de reactie van de bestuursdienst komt de rekenkamer niet tot een ander oordeel over deze doelstelling.</p>					
Doelstelling 5	Maatschappelijke organisatie dragen bij aan integratie	E	2	2	2	EJD
Indicator 1	Aantal goed functionerende stedelijke zelforganisaties die werken aan integratie, participatie en emancipatie					
Nulmeting 1	41 goed functionerende gesubsidieerde zelforganisaties					

Thema Sociale Cohesie (Wij Amsterdammers)		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Opmerking rekenkamer	<p>De rekenkamer concludeerde bij de beoordeling van het jaarplan 2007 dat de hoofddoelstelling niet duidelijk is geformuleerd: moeten maatschappelijke organisaties meer bijdragen of moeten meer maatschappelijke organisaties bijdragen aan integratie.</p> <p>Daarnaast is de nulmeting onbetrouwbaar. Het getal 41 is gebaseerd op een subsidieoverzicht en blijkt het aantal gesubsidieerde zelforganisaties op het gebied van te zijn integratie, participatie en emancipatie. Van deze organisaties is niet vastgesteld of ze ook daadwerkelijk goed functioneren.</p> <p>De bestuursdienst heeft hier als volgt op gereageerd: Omdat organisaties subsidie krijgen voldoen ze aan bepaalde kwaliteitscriteria anders zouden ze geen subsidie ontvangen. Deze kwaliteitscriteria bepalen dus ook of een organisatie goed is.</p> <p>De rekenkamer is niet overtuigd door de argumentatie van de bestuursdienst. Deze redenering impliceert namelijk dat ongeacht wat organisaties met subsidiegeld doen ze altijd als goed functionerend moeten worden beoordeeld. Dat is zowel vanuit de beoordeling van het subsidieproces als vanuit de beoordeling van de bijdrage van deze instellingen aan het beoogde maatschappelijk effect onwenselijk. Gegeven de doelstelling is de rekenkamer van oordeel dat goed functionerend zou moeten betekenen, daadwerkelijke bijdrage aan integratie. De enge invulling die de bestuursdienst aan het begrip goed functionerend geeft sluit onvoldoende aan bij doelstelling.</p> <p>De rekenkamer wijzigt haar oordeel over deze doelstelling niet.</p>					
Doelstelling 6	Gemengde wijken aanpakken	P	4	2	3	
Indicator 1	Tempo van realisering van de plannen voor stedelijke vernieuwing					
Nulmeting 1	52% van de plannen is in uitvoering					
Opmerking rekenkamer	<p>De bewoording van de doelstelling is in vergelijking met 2007 gewijzigd. Toen luidde de doelstelling: voorkomen segregatie. Het is voor de rekenkamer niet helder waarom de doelstelling is aangepast. De huidige doelstelling is minder specifiek. Welke gemengde wijken moeten worden aangepakt? De doelstelling is daarom als minder specifiek beoordeeld.</p> <p>De rekenkamer constateerde bij de beoordeling van het jaarplan 2007 dat de nulmeting wel iets zegt over het aantal in uitvoering genomen plannen, maar dat het niets zegt over de fase waarin de uitvoering zich bevindt.</p> <p>De bestuursdienst constateert dat deze opmerking op zich terecht is maar dat er destijds is gekozen voor een andere indicator.</p> <p>De rekenkamer is van oordeel dat als de nadruk ligt op het in uitvoering nemen van plannen en niet op het tempo van realisatie van deze plannen dan moet de indicator daarop worden aangepast. Nu sluiten nulmeting en doelstelling niet op elkaar aan.</p> <p>In de reactie van de bestuursdienst staat dat momenteel 89% van de plannen in uitvoering is. Het jaarplan spreekt van 60%. Waardoor komt dit verschil?</p>					
Gemiddelde			3,2	3,0	2,5	

Thema Basisvoorwaarden		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Doelstelling 1	Terugdringen CO2 uitstoot	E	3	2	2	M&W
Indicator 1	% CO2 reductie					
Nulmeting 1	geen nulmeting					
Indicator 2	Aantal klimaatneutrale organisaties					
Nulmeting 2	Geen nulmeting					
Opmerking rekenkamer	De rekenkamer is van oordeel dat de indicator % CO2 reductie de doelstelling voldoende afdekt. De rekenkamer constateert echter dat in het resultaatgebied Milieu en Water en in het definitieboekje een andere indicator wordt gebruikt, nl. ton CO2. De doelstelling is minder specifiek geworden door de tweede indicator. Zowel in het jaarplan als in het definitieboekje wordt het begrip klimaatneutrale organisatie niet nader omschreven. De rekenkamer beoordeelt de meetbaarheid van de doelstelling als matig omdat geen streefwaarden voor 2010 zijn geformuleerd en een kwantitatieve nulmeting ontbreekt.					
Doelstelling 2	Woningbouwproductie	E	2	2	3	SO
Indicator 1	Aantal woningen waarvan bouw is gestart					
Nulmeting 1	Sinds 1 januari 2006 gestart met 8.505 woningen					
Opmerking rekenkamer	De formulering van de doelstelling in het kader van de uitwerking van het programakkoord 2006-2010 wijkt af van de formulering in het resultaatgebied Stedelijke Ontwikkeling en het definitie boekje. Daar wordt als doelstelling gehanteerd: Streven start bouw 20.000 woningen. De hier geformuleerde doelstelling bevat nog geen beoogd doel zoals hoeveel woningen in 2010 moeten zijn geproduceerd en is daardoor weinig specifiek. Bij de hier geformuleerde doelstelling is alleen een indicator voor het aantal woningen waarvan de bouw is gestart onvoldoende. Om de woningbouwproductie in kaart te brengen zou ook een indicator voor het aantal afgeleverde woningen moeten worden opgenomen.					
Doelstelling 3	Voldoende ruimte voor de toekomstige stedelijke ontwikkeling van Amsterdam in het vereveningsfonds	E	4	2	1	SO
Indicator 1	Ruimte in het vereveningsfonds					
Nulmeting 1	geen nulmeting					
Opmerking rekenkamer	De doelstelling is weinig specifiek omdat niet is aangegeven wanneer er voldoende ruimte in het vereveningsfonds is. Daarnaast is ook niet helder hoeveel ruimte er nodig is voor toekomstige stedelijke ontwikkeling in de periode 2006-2010. Tenslotte ontbreken er streefwaarden en wordt ook niet duidelijk gemaakt hoeveel ruimte er momenteel in het vereveningsfonds zit. Hierdoor is de doelstelling onvoldoende meetbaar geformuleerd.					
Doelstelling 4	Verbeteren klanttevredenheid vergeleken met andere steden	E	1	2	1	B&C

<u>Thema Basisvoorwaarden</u>		Type doelstelling	Volledigheid indicator (1-4)	Specifiek (1-4)	Meetbaar (1-4)	Resultaatgebied
Indicator 1	Uitvoering Benchmark in VNG verband					
Nulmeting 1	Nog niet beschikbaar					
Indicator 2	Aantal gemeentelijke organisaties die voldoen aan de dienstverleningsnorm					
Nulmeting 2	geen nulmeting					
Opmerking rekenkamer	<p>De set van indicatoren is onvolledig omdat een indicatoren voor klanttevredenheid ontbreken. De klanttevredenheid is de kern van deze doelstelling. De doelstelling is weinig specifiek omdat niet duidelijk is op welke wijze de vergelijking met andere steden door werkt op de beoordeling van het beoogde resultaat. Moet de klanttevredenheid bijvoorbeeld meer verbeteren dan in andere steden en hoeveel meer moet dat dan zijn. Het is ook niet duidelijk wat onder dienstverleningsnorm moet worden volstaan. Om bovenstaande redenen is de doelstelling ook onvoldoende meetbaar geformuleerd.</p> <p>In het resultaatgebied Bestuur en Concern en ook in het definitieboekje is deze doelstelling niet aangetroffen</p>					
Doelstelling 5	Verlagen leegstand kantoren	E	2	3	2	SO
Indicator 1	Aantal m2 kantoren omgezet naar ander gebruik					
Nulmeting 1	Leegstand is 18,5%					
Opmerking rekenkamer	<p>De indicator sluit niet aan op de doelstelling De nulmeting sluit niet aan op de indicator. De streefwaarde sluit niet aan op de nulmeting. Daarom worden zowel de volledigheid van de indicatoren als de meetbaarheid als matig beoordeeld.</p> <p>Opvallend is dat in het resultaatgebied Stedelijke Ontwikkeling en in het definitieboekje een andere indicator wordt gepresenteerd, nl percentage leegstand. Op basis van het definitieboekje wordt duidelijk dat het hier niet gaat om het % leegstaande kantoren maar om het aantal ongebruikte m2 (1,2 miljoen) ten opzicht van het totaal. Hierdoor is de doelstelling meer specifiek geformuleerd.</p>					
Doelstelling 6	Behoud van een fijnmazig netwerk van bus tram en metro.	E	1	1	2	V&I
Indicator 1	Tevredenheid reizigers over frequentie en aansluiting					
Nulmeting 1	61% geeft oordeel voldoende of goed					
Opmerking rekenkamer	<p>Het is onduidelijk wat de gemeente verstaat onder een fijnmazig netwerk van bus, tram en metro. In zowel het jaarplan als het definitieboekje is dit nog niet verder uitgewerkt. De indicator sluit niet aan bij de doelstelling. Een indicator voor een fijnmazig netwerk zou kunnen zijn de maximale afstand tot een halte van het openbaar vervoer.</p> <p>Door alleen naar de tevredenheid van reizigers te kijken wordt de groep die vanwege ontevredenheid over het OV geen gebruik maakt van het OV buiten beschouwing gelaten.</p>					

Bijlage 3 Nieuwe doelstellingen en indicatoren in jaarplan 2008 (vergeleken met jaarplan 2007)

Thema	Doelstelling	Indicator
Kinderen Eerst		1. aantal beschikbare stageplaatsen t.o.v. het tekort
		2. percentage jongeren 6-17 jaar dat minimaal 1 keer per week sport
		3. percentage jongeren dat minimaal 2 keer per week sport
		4. percentage kinderen dat kennismaakt, ontwikkelt en bekwaamt
Armoedebestrijding		5. Jaarlijks aanbod van betaalbare huurwoningen door coöperaties
Amsterdam Topstad		6. internationale visitatie
		7. in aanbouw genomen sociale huurwoningen: - aantal zorgwoningen - aantal grote woningen - aantal eenheden voor studenten en jongeren - aantal overig
	1. Glasvezel	8. aantal aansluitingen
	2. Broedplaats	9. aantal nieuwe werkplaatsen
Gezonde Lucht	3. Toename gebruik Transferia (P+R)	10. bezettingsgraad en aantal P+R-voorzieningen
Overlast	4. Verbeteren verkeersveiligheid	11. aantal (ernstige) slachtofferongevallen
		12. aantal black-spots en red-routes
		13. deelname aan fietsexamen
	5. Verbeteren sociale veiligheid in het OV	14. subjectieve controlekans
		15. tevredenheid optreden VOV
		16. naamsbekendheid van VOV bij passagiers
	6. Fietsdiefstalpreventie	17. reductie van fietsdiefstalisico
Sociale Cohesie		18. Gemiddelde sociale cohesie
		19. percentage ervaren discriminatie vanwege geslacht
		20. percentage ervaren discriminatie vanwege seksuele voorkeur
Basisvoorwaarden		21. aantal Amsterdammers dat een taal- en inburgeringscursus aangeboden krijgt
	7. Terugdringen CO2 uitstoot	22. % CO2 reductie
		23. aantal klimaatneutrale organisaties
	8. Woningbouwproductie	24. aantal woningen waarvan bouw is gestart
	9. Voldoende ruimte voor de toekomstige stedelijke ontwikkeling van Amsterdam in vereveningsfonds	25. ruimte vereveningsfonds
	10. Verbeteren klanttevredenheid vergeleken met andere steden	26. uitvoering benchmark in VNG verband
		27. aantal gemeentelijke organisaties die voldoen aan de dienstverleningsnormen
	11. Verlagen leegstand kantoren	28. aantal M2 kantoren omgezet naar ander gebruik
	12. Behoud van een fijnmazig netwerk van bus, tram en metro	29. tevredenheid reizigers over frequentie en aansluitingen

R a

Eindnoten

ⁱ De rekenkamer heeft bij de beoordeling van het jaarplan 2008 geen integrale beoordeling gedaan van alle kwantitatieve nulmetingen op het aspect betrouwbaarheid, maar heeft zich hierbij beperkt tot de beoordeling van de nulmetingen waarvan de rekenkamer bij de beoordeling van het jaarplan 2007 heeft geconstateerd dat deze niet betrouwbaar waren.

ⁱⁱ Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten.

ⁱⁱⁱ Voor het onderzoek heeft de rekenkamer het document Raadsdruk Jaarplan/Begroting 2008 gebruikt.

^{iv} De rekenkamer beoordeelde de zogenaamde raadsdruk van het jaarplan 2008, op dat moment de meest actuele versie.

^v VOV: Veiligheidsteam Openbaar Vervoer.

^{vi} Handleiding voor het opstellen van Meetbare doelstellingen, juni 2006 van het Centrum voor Onderzoek en Statistiek (COS), Rotterdam.

Rekenkamer Amsterdam

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
info@rekenkamer.amsterdam.nl
www.rekenkamer.amsterdam.nl